

KÖNYV

144 Ft

HÉT

IV. ÉVFOLYAM 13. SZÁM • 2000. JÚNIUS 29.

KULTURÁLIS KÉTHETILAP

Nyerges András
Viharok egy „szerény
étekfordó” körül

Ember és gondolat
Kosáry Domokos

Írófaggató
Bárány Tamás

Gervai András
Valahol
Európában

Interjú
GreCsó Krisztiánnal

Színház
Mozi – Video

Beszélgetés egy könyvgyűjtővel
Bárdos András

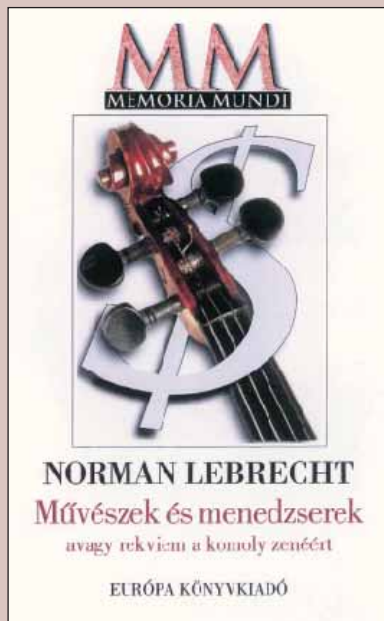

Foto: Szabó J. Judit

Napsütés, nyugágy, strand, könyvek... ez a nyár!
Kellemes nyári olvasmányok a **Libri könyvesboltjaiból**

AZ EURÓPA KÖNYVKIADÓ JÚNIUSI AJÁNLATA

Norman Lebrecht: Művészek és menedzserek avagy rekviem a komolyzenéért
Ára: 2900 Ft

François Mauriac: Viperafészek
Ára: 1200 Ft

William Styron: Sophie választ
Ára: 2000 Ft

Roland Barthes: A világoskamra
Mérleg sorozat, ára: 850 Ft

Madách Imre: Az ember tragédiája
Diákkönyvtár sorozat, ára: 500 Ft

Katona József: Bánk bán
Diákkönyvtár sorozat, ára: 500 Ft

Roda Roda: Emmy néni plüssfüggönye
(Humoreszkek) Bangha Ferenc illusztrációival
Ára: 1300 Ft

P. G. Wodehouse: Forró víz
Vidám Könyvek, ára: 980 Ft

L. M. Montgomery: Az arany út
Ára: 980 Ft

Helen Fielding: Bridget Jones naplója
Ára: 1500 Ft

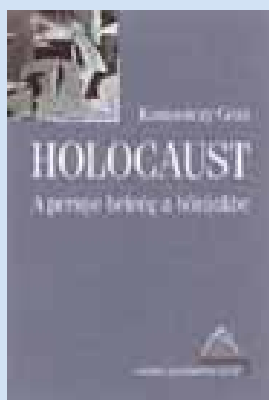
Szabó Magda: Merszi mőszejő
Ára: 1300 Ft

Kedves, jó Barátném! Ferenc József levelei Schratt Katalinhoz
(Közreadja Brigitte Hamann)
Ára: 2500 Ft

Újdonságaink megtalálhatók az Európa könyvesboltban (1081 Budapest, József krt. 18. Telefon: 334-21-12), a terjesztőket, viszonteladókat az Európa raktárház (1134 Budapest, Váci út 19. Telefon/fax: 320-94-55) szolgálja ki.

OSIRIS ZSEBKÖNYVTÁR

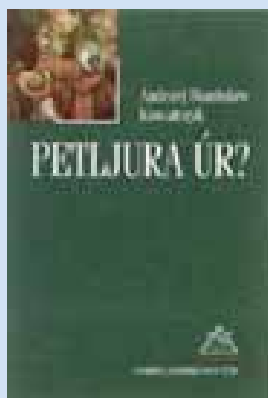

Komoróczy Géza
Holocaust
A pernye beleég a bőrünkbe
184 oldal, kötött, Fr/5, 1500 Ft

A Holocausthoz még ezer szállal kapcsolódnak mai állapotaink, de nincs közmegegyezés arról, hogy mindez a mi történetünk. A Holocaust: zsidók millióinak meggyilkolása a zsidó nép történelme, de nemcsak az: szerves része a magyar történelemnek is.

Kowalczyk, Andrzej Stanislaw
Petljura úr?
Fordította: Körner Gábor
136 oldal, kötött, Fr/5, 1500 Ft

1926-ban Párizsban egy oroszországi zsidó, Svarcbard, lelőtte Petljurát, az I. világháború utáni független ukrán állam emigráns vezetőjét. A kiváló esszéista a Svarcbard-per ürügyén az ukrán-zsidó, lengyel-zsidó, orosz-zsidó viszonyt mérgező előítéletek, félreértések okait kutatja.

OSIRIS ZSEBKÖNYVTÁR

Pataki Ferenc
Rendszerváltók és bűnbakok
192 oldal, kötött, Fr/5, 1500 Ft

A rendszerváltás óta az átmenet kutatása a tudományosság divattémája lett. A társadalom-lélektani esszék az átalakulás emberi dimenziójáról nyújtanak pillanatfelvételeket.

André, Christophe
A félnékség
Fordította: Varga Emese
152 oldal, kötött, Fr/5, 1500 Ft

Baron-Cohen, Simon-Bolton, Patrick
Autizmus
Fordította: Györi Miklós
168 oldal, kötött, Fr/5, 1500 Ft

Reboul, Anne-Moeschler, Jacques
A társalgás cselei
Fordította: Gészeg Zsuzsa
256 oldal, kötött, Fr/5, 1500 Ft

Piaget, Jean-Inhelder, Bärbel
Gyermeklélektan
Fordította: Benda Kálmán
158 oldal, kötött, Fr/5, 1100 Ft

Az Osiris Kiadó könyvei megvásárolhatók az Osiris Könyvesháznál (1053 Budapest, Veres Pálné u. 4-6. Telefon: 266-4999) és megrendelhetők az Osiris Kiadóban (1053 Budapest, Egyetem tér 5., tel.: 266-6560/108)

Az irodalom fontosságáról

Arra a kérdésre, hogy fontos-e az irodalom, nemigen szokták azt a választ adni, hogy „nem”, legfeljebb a megkérdezett vérmérsékletétől és a kulturális jelenségekre vonatkozó attitűdjeitől függő mértékben óvatosan differenciáló, hímező-hámozó választ kapunk, statisztikailag pedig elenyésző, emiatt nem is értékelhető azoknak az eseteknek a száma, melyekben erre a kérdésre válaszul ránk uszítják a pitbullt.

Bizony, az irodalom fontosságát az emberek túlnyomó többsége elismeri, axiómaként is kezelhetjük az állítást: fontos az irodalom. Úgy is kezeljük sokan, legalábbis korábbi számainkban megjelent jegyzeteimben úgy kezeltem, s midőn erre rádöbbsentem, hogy ne essek a gondolkodásra restség rút bűnébe, elhatároztam, körüljáróm ezt az állítást.

A különböző tudományágak saját fogalmi kereteikben ugyanazt a valóságot vizsgálják, és a vizsgálat eredményeként ennek a valóságnak más és más vonásai lesznek hangsúlyosak. Az irodalom fontosságát is megközelíthetjük pedagógiai, szociológiai, pszichológiai, történelmi és sok más irányból, egyaránt érvényes eredményhez jutva, bármerről közelítünk is. A pedagógia számára a nevelési céljainak elérését segítő tárgyként fontos az irodalom, a szociológia az emberek életében betöltött szerepe felől nézi, a pszichológia a személyiség alakulását befolyásoló tényezőként vizsgálja, a történelmi nézőpont számára közmegítélésének időbeli változása lehet a vizsgálat tárgya, és így tovább, az interdiszciplináris megközelítési lehetőségek varázslatos gazdagságát már nem is taglalva.

Az irodalom fontosságáról emiatt sajnos (sajnos, hiszen milyen könnyű dolgunk volna különben) nem lehet egy axiómaként kezelhető jól hangzó definíciót megfogalmazni, az állítás kibontása sokkal inkább vaskos értekezések tárgya lehetne. Így aztán, noha az irodalom fontosságáról szóló állítást axiómaként kezeljük, látnunk kell az állítás mögött az összetettségét, rétegzettségét. Használjuk tehát így, ennek tudatában, noha a sajtóműfajokban történő használatát illetően úgy gondolom, érvényesek Fülöp Jimmy örökbecsű szavai (mutatis mutandis): nem lehet minden pofon mellé közlekedési rendőrt állítani.

Kiss József

KÖNYVHÉT

A TARTALOMBÓL

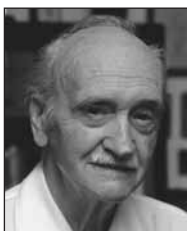
Beszélgetés
Bárdos Andrással
5. oldal

Interjú
Bordás Győzővel
7. oldal

Beszélgetés
Grecsó Krisztiánnal
9. oldal

Írófaggató
**Bárány Tamást faggatta
Nádra Valéria**
14. oldal

4 Valahol Európában
(Gervai András)

5 Beszélgetés egy könyvgyűjtővel
Bárdos András
(Tausz Anikó)

7 Interjú **Bordás Győzővel**
(Csokonai Attila)

8 SZÍNHÁZ

9 **A valóság talaján irreális dolgok történeke**
Grecsó Krisztián (nemcsak)
a vidék költője
(Szénási Zsófia)

10 MOZI-VIDEO

11 EMBER ÉS GONDOLAT
Kosáry Domokossal
beszélget **Nádor Tamás**

13 OLVASÓSZEMÜVEG
Nyerges András:
Viharok egy „szerény étekhordó” körül

14 ÍRÓFAGGATÓ
Bárány Tamást
kérdetzte **Nádra Valéria**

15 HANGRÖGZÍTŐ

16 SIKERLISTA

17 KÖNYVAJÁNLÓ

23 MEGJELENT KÖNYVEK
2000. JÚNIUS 2–15.

Megjelenik kéthetente • Ára: 144 Ft • Előfizetőknek: 120 Ft • Előfizetési díj: 2880 Ft egy évre • Kiadja: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. • Szerkesztőség, hirdetésfelvétel, előfizetés: 1114 Budapest, Kanizsai u. 41. • Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9140, 209-9141 • E-mail: konyvhet@dpg.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: **Kiss József** • Főszerkesztő-helyettes: **Csokonai Attila** • Lapmenedzser: **Könnnyű Judit** és **Orosz Csaba Gábor** • Művészeti vezető: **Szabó J. Judit** • Szedés, tördelés: **Recent Stúdió**, **Blasits Ildikó** • Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt. • Felelős vezető: **Lendvai Lászlóné** vezérigazgató • ISSN 1418-4915 • A hirdetésekben közöltekért a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget • Terjeszti árusításban: a HÍRKER Rt., az NH Rt., a Bibliofil Kft., a Libri Kft., a Lira és Lant Rt.

Valahol Európában

Igazi, XX. századi magyar, kelet-európai „történet”. Arthur Koestler, világhírű hazánkfi, a század egyik legizgalmasabb szelleme, a korszak talán utolsó reneszánsz egyénisége, gazdag életműve korábban mégis teljesen ismeretlen volt a magyar közönség előtt, évtizedeken át még a nevét sem lehetett leírni. Rendszer-változásnak, politikai földcsuszamlásnak kellett bekövetkeznie, hogy nagy adósságunkat törleszthessük, hogy könyvei végre eljussanak hozzánk. Lassan végére érünk a mozaikok összerakásának, lassan teljes lesz magyarul is az életmű, amelyből kirajzolódik egy nyughatatlan szellem portréja, önmaga keresésének folyamata, s

Európa különböző országaiból származó, Európa országain végigkergetett neves zsidó művészek, a fasizmus, francoizmus vagy a kommunizmus ellen küzdő baloldaliak háború alatti franciaországi fogvatartásának brutális körülményeit, megaláztatásait, s benne a saját szenvedéseit érzékletes színekkel festő *A Föld söpredéke* 1941-ben (!) született.

S persze a maga nemében legfontosabb mű, az 1940-ben megjelent *Sötétség délben*, amelyben az egykori kommunista szerző – aki a harmincas évek elején, az európaiak közül talán elsőként hosszabb ideig utazgathatott a Szovjetunióban – a világon elsőként leplezte le a szovjet rendszer lényegét, embertelenségét, s látnoki erővel sejtette meg, festette le a koncepciók perek ördögi logikáját. A *Sötétség délben* publikálásakor Koestler már két éve kilépett a Német Kommunista Pártból, s totálisan kiábrándult az eszméből. Az *Érkezés és indulás*ból úgy tűnik azonban, hogy eltartott még egy ideig annak feldolgozása, hogyan

„A háború látványos kulisszái, a nagy világégés szinte csak háttérként, kulisszaként szolgál a lélek belső tereiben zajló drámához, a Peter sorsát, döntéseit meghatározó múltbeli emlékek, cselekedetek, s a pszichológiai motívumok, erkölcsi dilemmák megmutatásához.”

a tudományok sajátos szemléletű fejlődés-regénye éppúgy, mint a XX. század háborúival, kataklizmáival, forradalmaival, fontos és kártékony eszméivel.

Az 1943-ban megjelent *Érkezés és indulás* nemcsak szórakoztató olvasmány, tanulságos kordokumentum, de fontos adalék az író életpályájának, gondolkodásának, erkölcsi világvépeinek mind teljesebb megismeréséhez, megértéséhez is. Az elveihez, belső meggyőződéséhez mindig hűséges író, újságíró nemcsak részt vett a század nagy kísérleteiben, nemcsak kiállt a vállalni érdemes ügyek mellett, de élményeit, tapasztalatait, felismeréseit azon frissiben papírra is vetette, írásaival mozgósítani tudott. A spanyol polgárháború eseményeiről, s halálra ítéltetéséről beszámoló *Párbeszéd a halállal* 1938-ban (!), az

és miért, milyen okok, körülmények hatására lett kommunista, s mi tartotta a mozgalomban. (Minderről majd részletesen és elemzően ad számot a *Nyílvessző a végtelenbe* és *A láthatatlan írás* című memoárjában.)

A második világháború éveiben, valahol Európában, egy semleges tengerparti országban, Neutráliában játszódó regényén érezhető bizonyos önéletrajzi indíttatás. Főhőse, a húszas évei elején járó, jó házból származó diákvezér, Peter Slavek a börtönben a kínzások hatására sem török meg, hű marad a párthoz, a kommunista eszméhez. A németek megszállta szülőföldjéről – amelyben a leírások alapján Magyarországra ismerhetünk – elmenekül, s Neutráliában keres átmeneti menedéket. Egy krízishelyzetben édesanyja

pszichológus barátnőjével, Soniával gyógyítja lelki sebeit, s az ő „gyorsított” analízisén rá kell döbennie, a kommunista mozgalomhoz való vonzódásában valójában egyfajta kompenzáció, kisgyerekkorából hozott büntudat játszott meghatározó szerepet. Mintha újra látna, visszanyeri fizikai és – úgy tetszik – lelki egészségét is: lába átmeneti bénultsága megszűnik, tud megint járni. Megvilágosodásszerű felismerései birtokában végre a saját érdekei szerint dönthet: nem indul el angol önkéntesként a háborúba, hanem követni akarja szerelmét Amerikába. A történet azonban végül más fordulatot vesz: Petert fogva tartják múltja, meghaladni vélt eszméi, a gondtalan jövő helyett a harcot, a biztosnak látszó pusztulást választja.

A háború látványos kulisszái, a nagy világégés szinte csak háttérként, kulisszaként szolgál a lélek belső tereiben zajló drámához, a Peter sorsát, döntéseit meghatározó múltbeli emlékek, cselekedetek, s a pszichológiai motívumok, erkölcsi dilemmák megmutatásához. Koestler ezúttal is a Jó és Rossz erőinek összeecsapásáról, az Ügyről, a választás kényszeréről és a szabadságról beszél, s pesze mindekelőtt is a vakhit és a hit erkölcsi, filozófiai problémáiról. A szöveget az oeuvre jelentős részét magyarító Makovecz Benjámint értő, hajlékony tolmácsolásában olvashatjuk.

Gervai András

Arthur Koestler:
Érkezés és indulás
Fordította: Makovecz Benjámint
Osiris Kiadó
196 oldal, 1780 forint

Beszélgetés egy könyvgyűjtővel

Bárdos András a legnépszerűbb televíziós személyiségek egyike. Az ELTE-n szerzett magyar-történelem szakos diplomát. Pályáját sportriporterként kezdte, később ismert hírműsorokban működött közre. Jelenleg az RTL Klub „Akták”, a Híradó és az „Este” műsorait vezeti.

Fanatikus futball-szurkoló – volt. Ma már inkább utazni szeret és jó filmeket nézni. Azt azonban kevesebben tudják, hogy megszállott könyvbarát is.

– Helyesbíték: nem nevezném magam egyszerű könyvbarátnak. Szenvedélyes olvasó és gyűjtő vagyok.

– *A VII. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon találkoztunk. Láttam milyen érdeklődéssel követte a standok kínálatát. Honnan ez a könyvek iránti vonzalom?*

– Könyvszerető családba születtem. Apám, Bárdos Pál és anyám, Fenákel Judit íróemberek.

– *Mi volt gyermekkorra marandó könyvélménye?*

– Érdekes: kiskoromban apám nem mondott gyermekmeséket nekem. Esténként Arany János balladáit olvasta fel. Így ismerkedhettem meg ezzel a csodálatos irodalmi nyelvezettel, amelyből ma is sokat meríték.

Később belenőttem az izgalmas indiántörténetekbe, mindent elolvastam, ami akkoriban a Delfin-sorozatban elérhető volt. Szerettem May Károly és Cooper izgalmas kalandregényeit. Úgy 12–14 éves koromban a színház kötötte le a figyelmem. Az évek során így lettem a könyvek terén „mindenevő”. Ma már egy hét-nyolcezres magánkönyvtár büszke tulajdonosa vagyok.

– *Meghatározó könyvélménye, kedvenc szerzői?*

– Nehéz a választás. Megemlíthetem Kunderát, a mai latin-amerikai szerzőket és Szolzenyicint. Kunderát még a

nyolcvanas években szamizdatban olvastam. Akkor még nem tudtam, mennyi ebben a művészi élmény és a politikai reveláció. Azóta többször is újraolvastam és megbizonyosodtam arról, hogy igazi, nagyszerű irodalom.

– *Ilyen családi környezetben nem gondolt arra, hogy maga is tollat ragadjon?*

– Talán valamikor kamaszkoromban. De anyám, aki mindenkor szigorú kritikusom volt – úgy emlékszem –, nem volt igazán elragadtatva a produkciómól.

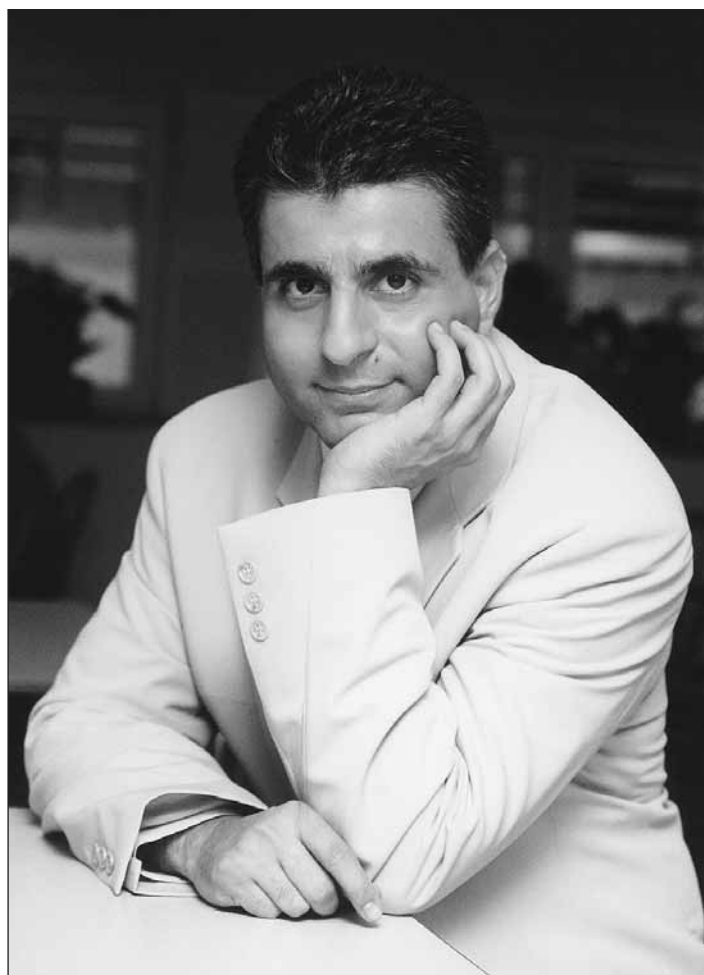
– *Az „Akták” elnevezés írásbeli dokumentumokra utal. Szándékoznak-e az adásban elhangzottakat folyóiratban megjeleníteni vagy önálló publikációként kiadni?*

– Sokszor felmerült már ez az ötlet, de mindmáig nem jutott el a megvalósításig.

– *Van-e visszajelzés a nézettség mutatókban arról, hogy az Akták-sorozatban mi nyerte meg leginkább a nézők tetszését?*

– Sajátos módon nem annyira a politikai témák. Azok az adások a legnézettebbek, amelyek emberi konfliktusokat mutatnak be. Olyanokat, amelyekkel a néző a saját sorsán keresztül is azonosulni tud. Egy-egy ilyen műsort télen 1,5–2 millió, nyáron egymillió ember követi.

– *Évek óta tanítással is foglalkozik, jelesen a Színművészeti Főiskolán. Mi köti le inkább tanítványai érdeklődését?*

– Jelenleg két osztálynak adok elő „műsorvezető-szerkesztő, adásvezetői” kurzusokat. Nagy általánosságban azt látom, hogy ezek a fiatalok bizony kevesebbet olvasnak. Viszont az elektronikus információ, az internet révén jobban tájékozódnak, többet tudnak a világról.

– *Egy kérdés erejéig még térjünk vissza a Könyvfesztiválhoz. Itt került megrendezésre az Olvasás Éve konferencia, ahol az angol akció tapasztalatait ismertették. A sikeres kampány során többek között neves sztárokat kértek fel, hogy a TV nyilvánossága előtt beszéljenek könyvélményeikről. A cél, hogy az embereket meggyőzzék az olvasás örömeiről. Játsszunk el a gondolattal: ha hasonló szerepre kérnék fel, mit mondana a kamerák előtt?*

– Nagyon meg kellene gondolnom. Meggyőződésem ugyanis, hogy felnőttkorban már nagyon nehéz formálni az emberek ízlését. Állítom, hogy az indíttatást mindenkinek kisgyermek korában kell megkapnia a családban.

A szülők felelőssége, hogy jó pillanatban, a gyermek érettségének, érdeklődési körének megfelelő könyvet adjanak kézbe.

Ezt igazolja a saját példám, és ezt a gyakorlatot próbálom én is követni saját gyermekeimmel.

– *Végezetül ismét a hobbiokról. Tényleg semmi foci? Hiszen köztudott volt egy ismert fővárosi klubhoz való kötődése.*

– Egy éve már nem járok meccsre. Ez már nem futball az én fogalmaim szerint. Viszont változatlanul szeretek utazni, még ha olyan közeli fővárosokba is, mint Bécs vagy Prága. Mindig örömet okoz, ha jó filmeket nézhetek. Utóbb szerencsém is volt: rövid idő alatt egy Scorsese és egy Milos Forman film-premier is volt.

Szabad időmben pedig továbbra is lelkesen vadászok könyvritkaságokra az antikváriumokban. Olyan kincsekre, amelyekkel tovább bővíthetem könyvgyűjteményemet.

Tausz Anikó

Az istenítés fokozatai

Az Árpád-házból származó, majd az Anjou-eredetű magyar királyok karizmatikus tulajdonságai hatalmuk alapját képezték. Ezzel a kérdéskörrel nálunk eddig mindenekelőtt Dümmert Dezső foglalkozott érdemben, több mint két évtizedes, elég népszerűvé vált monográfiáiban. (*Az Árpádok nyomában, Az Anjou-ház nyomában.*) Klaniczay Gábor középkor-történész – aki divatszociológusként sem lebecsülendő – most nemzetközi összehasonlító tanulmánykönyvet adott közre a témában. Szintézist teremtett negyedszázada elkezdett, részben külföldön publikált kutatásaiból. *A Magyar dinasztikus szentkultuszok és európai modellek* beszédes alcímet viselő, hatalmas apparátussal kísért mű kitekintése igen széles. Fontos tudni róla, hogy nemcsak a szorosan vett középkorra (a 9–15. századra) szorítkozik. Az Isten kegyelmével kapcsolatba hozható uralkodá-

si gyakorlatnak ugyanis legalább ókori előzményei vannak. Mind az egyiptomi fáraók, mind a perzsa császárok, mind a görög-római civilizáció szakrális gyökerű királyságának gondolata és hite élt, virágzott és hatott az akkori társadalmak felfogásában. S ha valaki szorgalmazta, hogy földi istenségként uralják, akkor – lásd Nagy Sándort, vagy a római césárokat – meg is kapta ezt a szélsőséges imádattá fokozható, a helyi vallások befolyásával felerősített odaadást és tiszteletet.

Az uralkodói kultusz középkori, keresztény változatai a hajdani Európa jelentős országaiban módosításokkal átvették az antik örökség „vívmányait”. A szerző briliáns elemzése szerint Jézus volt az, aki sajátos összhangot hozott létre a zsidó és az ókori mítoszokból. (Ami nem zárja ki, hogy a korai keresztények eleinte szembeszegültek koruk császárüdvösítő kultuszával.)

A kereszténység térnyerése idején először a hitükért mártírhalt szenvedett uralkodók (s persze utódaik) lettek a követendő minták, a csodahívó hódolat alanyai. Közülük Vencel cseh herceg, illetve az angol Edmund király legendáit taglalja részletesen kutatónk. Azt bizonyítja vele, hogy rajtuk kívül az uralkodók sokasága így nyerte el, kihívott mártíromságával, szándékos önáldozásával alattvalóinak elismerését. Később keletkezett, leginkább Észak-Európában, az a hatalmi szerkezet, amelyet – leegyszerűsítve – az egyház s a fiatal királyságok szövetsége jellemez. Ezt az összekulcsolódást a mi István királyunk viselt dolgai nemzetközi méretű és hatású tanulságokkal reprezentálják. Körülbelül ugyanekkor jelenik meg az *örökölhető* uralkodói szentség elképzelése, ami aztán végigvonul az egész középkoron, olyannyira, hogy a további királyok, nálunk például a lovageszményt is megtestesítő Szent László, nagy-

részt erre alapozzák fennhatóságukat, mai csengésű szót használva: legitimációjukat.

A könyv vezérfonalának e méltatlanul szimpla követésével nehéz érzékeltetni az impozáns szakirodalom-ismeretről, s az anyagdömpinggel való takaros gazdálkodásról tanúskodó, elegáns áttekintést. Még az arányokat kissé megbontó, terjedelmesebb V. fejezet sem zavarja a gondolatmenet egyenes vonalát. A kitérő, amelynek központi alakja Árpád-házi Szent Erzsébet és Szent Margit, bemutatja a vallási tökéletességnek azt az elérhető csúcstát, amely az adott nemzetek hitéletének (legendásított) táptalaja volt; évszázadokat átívelő virulenciával. Egyszersmind úgy is felfogható, mint tipikus szellemtörténeti háttér a főtéma, vagyis az Anjou-korban már propagandára alkalmassá tett (!) karizmatikus király-eszme analíziséhez.

Iszlai Zoltán

Klaniczay Gábor: Az uralkodók szentsége a középkorban. Balassi Kiadó, 1999., 372 l., 1800 Ft

SUNBOOKS HÍREK

Látogatás a logisztikai központban

A Sunbooks Kft. augusztusban induló Internet-alapú könyvkereskedelmi rendszerének teljes logisztikai hátterét a Magyar Posta biztosítja. Ennek keretében a könyvek tárolása, kiszedése és csomagolása egy 12 000 m² alapterületű, temperált magraktárban történik majd Budaörsön.

A Sunbooks és a Posta munkatársai május vége óta hetente kísérik végig az érdeklődő kiadókat ezen a több millió könyv befogadására alkalmas raktár bázison, és bemutatják a technológiai folyamatok helyszíneit. A kiadók láthatják, hol és hogyan fogják fogadni könyveiket, hol tárolják a gyorsan, illetve a lassan forgó készleteket, hogyan történik a rendeléseknek megfelelő kiszedés az 1200 címet befogadó német gyártmányú kiszedősoron, milyen targoncákkal mozgatják, és milyen konténerekben szállítják ki a könyveket a kereskedőknek.

A Sunbooks a közeljövőben további raktárlátogatásokat szervez mind a kiadók, mind az érdeklődő kereskedők számára.

Sunbooks Kft., Marketing Csoport

1137 Budapest, Szent István krt. 18. , Tel.: 452-1770, Fax: 452-1701

Bordás Győzővel Budapesten

Mindenki hoz magával, visz magával valamit

– Két éve a Budapesti Tavasz Könyvfesztivál szokásos záróprogramjának, a „születésnap bulinak” a vendégeként ismertelek meg személyesen. Jeles alkalom volt: akkor töltötted be az ötvenet. Kérlek, egészítsd ki a szöfukar lexikonok rólad szóló cím-szavait!

– Ebből már kiderült, hogy 1948-ban születtem, a Ferenc-csatorna menti Verbászon, abban a kisvárosban, ahol egyébként Molter Károly is született, és Szirmai Károly élt. Verbász, illetve Új-Verbász érdekes városka, megjelenik persze a regényeimben, a *Fűzfásip*-ban meg a *Csakódó zilipekben* is, és a trilogia készülő harmadik részében is. 1802-ben Kiss József megépítette a Ferenc-csatornát, akkor kezdett fejlődni. 1876-tól Verbásznak olajsajtoltója, kendergyára volt, 1912-ben pedig felépült a híres-nevezetes cukorgyára, amelynek édesapám volt a főkertésze. Verbász tehát ipari fejlődésnek indult, polgáriasodott. Azt hiszem, ez határozta meg az életemet. Állandó kapcsolatban voltam ezzel a polgári közösséggel. A gimnáziumot már Újvidéken végeztem, természetesen magyar nyelven, és itt végeztem el a magyar szakot is. És olyan szerencsém volt, hogy amikor 1971. július 1-jén abszolváltam, akkor zárult egy Magyar Szó-pályázat, és azon a napon odakerültem a Fórum Házba, előbb a Magyar Szó művelődési rovatához, majd '76-tól a Híd segédszerkesztője voltam és akkor sem váltam meg ettől a kiadótól. A könyv lett az életem. A Fórum Házban a számlátra minden fokát végigjártam az újságírógyakornoki poszttól a mostani vezérigazgatói posztig. Persze rengeteg gond és baja van, de én a Fórum Házat a maga nyomdájával, kiadójával, a Magyar Szóval, ifjúsági lapjával, hetilapjaival a sajátomnak érzem. Mert tudom, mit jelent a kultúránkban, a tájékozódásunkban, hogy van a Fórum Ház, amelyet '57-ben alapítottak, s annyira fölfejlődött, hogy például a '80-as években másfélszer dolgozója volt. Nagyon jól működő nyomdája, kiadója, nagyon jól szerkesztett napilapja van, viszont a '92-es zárlattal megindult egy gazdasági visszaesés. Konkrét példát mondok: 1987-ben 800 ezer dolláros kivitele volt a Fórum Háznak, a zárlat bevezetésével ez nullára csökkent.

– *Tevékenységi köreidet tekintve sokoldalú alkotó, igazi literátor vagy: író, irodalomkritikus, kiadóvezető, publicista... Nem is tudom, lehet egy írónak rangsorolni a műfajokat?*

– Hát írónak titulálnak, amiben az ember sohasem lehet biztos, hogy valóban az-e, én magamat kiadói embernek, szerkesztőnek és publicistának tartom. Amire külön büszke vagyok: a Fórum Háznak afféle mindenese, egyfajta motorja. Ami pedig az íróságot illeti, gimnazistaként kezdtem publikálni a Képes Ifjúságban, az Új Szimpozionban, meg a Híd című folyóiratban, amely talán a legközelebb állt hozzám. És éppen ennek köszönhető, hogy '76-tól Bányai János irányításával a Híd-at szerkesztettem, nyolc éven keresztül. Közben természetesen már könyveket is szerkesztettem, majd amikor éppen Bányai János lett a Fórum Ház igazgatója, Bori Imre a Híd főszerkesztője, akkor engem neveztek ki kiadói igazgató-főszerkesztője vagyok a kiadónak, ami azt jelenti, hogy minden kézirat a kezembe kerül. Itt Budapesten 1992-től tagja vagyok annak a könyvcuratóriumnak, amely a könyvkiadást nálunk segíti. Azt tartom szem előtt, lévén a Fórum minden kiadó, hogy minden műfajban a legjobbat adjuk. Az irodalmi publicisztikát mindig nagyon fontos műfajnak tekintetem, ez népszerű műfaj, de próbára teszi az embert. Büszke vagyok *Úvegház* című esszéketemre, amelyben különféle életérzéseket próbáltam megfogalmazni, amelyeket vagy napilapok, vagy folyóiratok számára írtam, és írok folyamatosan. Mert az embernek mindig van olyan élménye, amelyet az olvasók szívesen olvasnak. Nem túl sokat publikálok, az igazgatói munkakör leköti engem szinte napi huszonnégy órára, mert a Fórum Házban szinte éjjel-nappal dolgozunk. Azt tartják rólam, és ez hízolgó, hogy én akkor írok, amikor van mondanivalóm.

– *Huszonöt éve részt veszel a magyar könyv ünnepén. Ennyi tapasztalattal a hátad mögött, most milyen képet rajzolsz a Könyvhétről?*

– Valóban, 1976-tól minden Ünnepi Könyvhéten itt lehettem. Hogy milyen változásokat észlelek? Azt hiszem, az utóbbi időben a kínálat sokkal de sokkal nagyobb, mint régebben volt. És ezáltal, úgy ézem, az érdeklődés is nő. Ha visszatekintek az elmúlt 25 évre, akkor is voltak nagyon sikeres könyvhetek. De most háromszáz-négyszázézerre becsülök azoknak a számát, akik megfordultak a Könyvhéten. Ennyi embert itt még nem láttam, és ez lélekemelő: egy-egy könyvet mindenki vesz, de sokan egy zacskónyit. Számoljuk ki, akkor ez hány százezer kötet. Ha a Fórum példá-

ját nézem, ezer könyvet hoztunk át a könyvhétre, és Zöld Ferenc, aki bennünket itt képvisel, azt mondja, hogy könyveinknek a kétharmada elfogyott. Tudom, a vásárlóerő nem túl nagy, de ettől függetlenül a könyvek fogynak.

– *Általában milyen a kapcsolatod az anyaországi terjesztőkkel? Jelen tudok-e lenni folyamatosan az itteni könyvpiacon?*

– Most már igen. Említettem azokat a bizonyos „zárlatos” éveket, amikor mi is csak szatyorban minimális könyvmennyiséget tudtunk áthozni. De mostantól a Custos Zöld Könyvesbolton keresztül a vajdasági magyar könyvek, nemcsak az ilyen ünnepi alkalmakkor, jelen lesznek a piacon.

– *Óhatatlanul fölvetődik bennem is a kérdés, amikor az ember feje felett bombázók húznak el, meg rakétákkal lövik a várost, akkor hallgatnak-e a műsák, és mit csinálnak a szerkesztők? Hogy éltétek át ezt az időt?*

– Azt kell rá válaszolnom: akkor is dolgoztunk. Mi békében is dolgozunk, és a háborúban is. Legújabb esszéketemnek, amely most kerül nyomdába, azt a címet adtam: *Ténia és repesz*. Mert a bevezető esszéje éppen tavaly született, a bombázások alatt, amikor 24 órás ügyeletben voltam a Fórum Házban, ahol nagyobb biztonságban éreztem magamat, mint otthon, a sugárúti tizenharmadik emeleti lakásomban. Akkor született egy esszém, amely arról szól, hogy április 1-jén berobantják az első újvidéki hidat, ami mindössze kétszáz méterre van a kiadóházunktól, és amikor reggel megérkeztem a munkahelyemre, remegő ajakkal közli velem a portás, hogy tizenhat ablak, többek között az én szobám ablaka is betört. Úveg már nem volt a városban, ofszeg-lamezzel fedték be az ablakkeretet, és napközben a ház gondnoka négy hatalmas repeszt vett ki a ház negyedik emelete feletti bitumentetőből. Én egyet odatettem az irodai könyvespolcomra, ahol régi tintásüvegeket tartok. Nagycsütörtökre esett ez az eset, és azzal folytatom, hogy nagyszombaton családostul elementünk ferences barátom miséjére az újvidéki rendházba, és míg a föltámadási mise tartott, robantották be a második hidat. Remegett a templom, de az égvilágon senki ki nem menekült, csak azt néztük a miséző pappal együtt, hogy szakad-e a mennyezet. A harmadik robbanás után Károly atya fölnevezte az égre és azt mondta, énekeljék el a „Föltámadt Krisztus e napon...” kezdetű éneket, és akkor elkezdett zúgni a templom. Nekem mivel se hangom, se hallásom, énekelni nem tudtam, és ezt az Úrnak igen nehezen bocsátottam meg. Röviden: erről szól az az esszé.

– *Ezt az Ünnepi Könyvhetet sikeresnek tartod a ti szempontotokból is?*

– A saját szempontunkból is sikeresnek ítélem, de általában vé-

ve is annak tartom, a nagy választék miatt. Azt hiszem, most vált igazán köztudottá, hogy létezik egy új és nagyon jó Esterházy-regény. Én már egy hónapja megszerztem, és nagyon nagy élvezettel olvastam. Érdekes dolgokra bukkan rá az ember olvasása közben, maga a cím, a Harmonia caelestis bizonyos zeneműre utal, amely 1711-ben jelent meg Bécsben, annak a bizonyos gróf Esterházy Pálnak a műve, aki részt vett a zentai csatában, jó háromszáz évvel ezelőtt, Savoyai Jenő oldalán és a törökök fölött győzelmet aratott.

– *Most éppen Keszthelyre készülsz, ott milyen rendezvényen veszel részt?*

– Az Írószövetség meghívására megyünk vagy százan, egy milleniumi írótalálkozóra, amelynek témája a magyar irodalom az ezredfordulón. Ahol tulajdonképpen azt kellene megfogalmazni, hogy a következő évszázadban illetve évezredben hogyan és mint. Lehet, hogy fellengzősnek tűnik a téma, én ezt magamnak úgy egyszerűsíttem le, hogyan és mint a vajdasági magyar irodalommal is holnap és holnapután.

– *Sok író áttelepült a Délvidékről is az elmúlt tizenöt-húsz évben...*

– Sorolhatnánk a neveket: Sziveri János, Ladik Katalin, Balázs Attila, Gion Nándor, Fenyvesi Ottó, Bozsik Péter... Ha most a lexikonban utánanéznénk, kiderülne, hogy körülbelül tizenöt olyan író jött át, aki már jelentősnek számított a vajdasági magyar irodalomban. Ez a mi veszteségünk, bár azt mondom, bárhol éljen is az író, ő attól vajdasági maradhat. Domonkos István huszonöt éve él Uppsalában, és attól még a mi írónk. (Ő is verbászi, nem ott született, de ott élt, sőt együtt ministráltunk). Na de ez lényegtelen! Azt akarom mondani: éljen bárhol az ember, ahogy Domonkos Uppsalában, vagy Ács Károly Kölnben, vagy Gion Nándor Budapesten, attól a sajátunknak kell tartanunk, ahogy egy Határ Győzöt, egy Márait magyar írónak tartunk, függetlenül attól, hogy hol élnek vagy éltek. A lapokban, a folyóiratokban a hiányukat természetesen éreztük.

– *Volt már szó róla, hogy nyilvánvalóan kapcsolatot kell tartani az anyaországi írókkal, kiadókkal, terjesztőkkel. De milyen a kapcsolat a határon túli magyar írók között?*

– Elsősorban itt találkozunk, de találkozunk Kolozsváron meg Pozsonyban is. Nem egyszer voltam a vendége Grendel Lajosnak, vagy Gálfalvi Zsoltnak és Gyurinak Marosvásárhelyen, vagy Bukarestben, Kántor Lajosnak Kolozsvárott. De ez a „központ”, és mi, a peremvidékre szoruló ide tömörülünk. Amit megírunk, beletartozik az egyetemes magyar irodalomba, és remélem, hogy némi értéket is föl tudunk mutatni.

Csokonai Attila

Színházi esték

Móríka, ó!

■ Murray Schisgal amerikai (USA) szerző az abszurd dráma vonzásában írta első darabjait, szakmai sikert aratott velük. *Gépirók* című játékát 1968-ban vitte sikerre a kaposvári színház, később tévé-produkció is lett belőle. Mire M. S. hetvenéves lett, az *Aranyoskám*, a Dustin Hoffmann-film társszerzőjeként lett világhírű. Ebből kitalálható művészi fejlődése és anyagi helyzete alakulása. „Félidőben” született *Szerellem, ó* című műve, amelyet 1966-ban mutatott be a Víg-színház Ruttkai Évával, Bárdi Györggyel, Darvas Ivánnal és most a Játékszín tűzte műsorára Hernádi Judittal, Ujlaki Dénessel, Huszti Péterrel. Az eltelt harmincöt év alatt megtanult a közönség „abszurdul”, a rendezés (Balázsovits Lajos) nem annyira, a színészek pedig, akikről bízást elmondható, hogy több nyelven beszélnek, hol ilyen dialektussal énekelnek, hol olyannal, vagyis: hol társalgási darab modorában csevegnek, hol felerősítik az abszurd situációk humorát. Ilyeténképp hol Bernard Shaw cseng a fülünkben, hol Ionesco. Nem hiszem, hogy a stílus tisztasága mindenáron megkövetelendő kritérium, ha sikerül a keverék, de amikor nem világos, hogy mikor fogyasztunk olajos halat és mikor gyümölcszselét, akkor bizony a szakácsért kiáltunk. Most is. A sikereivel dicsekvő Harry például elmondja, hogy nappal ügynök, éjjel gubéráló. Ez elég abszurd ötlet, s azt van hivatva szemléltetni, hogy Harry a furton-furt szerző emberek típusa. Ujlaki Dénes ezt igazolandó meg is piszkál egy helyszínen „tartózkodó” szemégyűjtőt, de nincs érvénye tettének, mert ügyködésének jelentése nem nyer megerősítést. Ugyanígy elmondja Hernádi, hogy bömbölő csecsemőkre vágyik, anya akar lenni, de nem csattan a poén, ami az lenne, hogy az anyaság madonnás kelleme helyett a nagyönis reális kaka-pisi élvezeteket idézi. Huszti Péter szerepe szerint egy nyafogó entellektüel, valószínű többit is

tudna megmutatni helyben toporgó tehetetlennél (pl.: ha ez az életutálat agresszívabb lenne játékában), de szelídecskére, azaz társalgásra veszi a figurát. Így nagyot szól, de eléggé taszítóan a zárópoén, amit a rendezői lelemény kifulladás humoristáktól kölcsönöz: jó nagy trágárság hangzik befejezésül.

Valószínű, hogy a következő szezon állandó darabja lesz a *Szerellem, ó*. (Kivált, ha a nyár folyamán nem elfelejtik, hanem megtanulják a színészek a szövegeiket.) A közönség ugyanis nem szereti a karcosabb, kritikai élű mondandót. Még a szerelemről se. Andalító közérzettel szemléli az ember eszelős hajlamát, és örül, ha ilyen arányosan, móríkalva adják elő, mint most a Játékszínben.

– kes

Deformance

■ Ne haljak meg tudatlanul: megnéztem a Karinthy Szalonban bemutatott performance-ot, amiről azt hírelte a műsor, hogy „nagy összefüggés nélküli kép.”

Nem ez volt az első performance, amit láttam, bár a másik lehet, hogy inkább happeningnek volt nevezhető. Ott, az ellenzékies arával övezett belvárosi kultúrában a performer egyszer csak leöntötte magát valami szerrel, ami lángra gyúlt (ma sem tudom, hogy véletlenül-e, vagy szándékosan), ő égett, mi néztük, abban a szent hitben, hogy ez is csak móka, de végül egy épeszű kihívta a mentőket. Akkor már kabáttal, szőnyeggel néhányan oltották a földön vergődő művészt. Mire a rendőrök is megérkeztek, többségünk a mosdón keresztül húzott elfelé: a szabadság csak fontosabb, mint a művészet.

A Karinthy Szalonban is volt életveszély. A műsort előadó három fehérnép hol gyertyát gyújtott, hol elfújta, hol olvasott, hol abbahagyta, hol számokat rikkantott, hol nevetet, hol pedig nejlonfóliába csomagolta a másikat, mígnem egy vederből előkaptak egy szépen fejlett, ficánkoló potykat. A megtiszteltetéstől ő előbb tárogott, majd csapott párat a farkával, és a műkö padlára vetette magát.

Bevégeztetett. Több életjelet nem adott. Hamarost meghajoltak a performerek, egy bennfentes úr pedig közölte, csak úgy: privátim, hogy a potyának annyi. Ekkor a nézők húsz százaléka elsápadt és felkapta a vedret, bevágott vele a fürdőszobába. A maradék nyolcvan százalék azon tanakodott, hogy vajon ezzel vége is a látványoságnak? Míg felfogták az igenlő választ, az ötödik mesterséges légzést alkalmazott az öngyilkos jószág. (Vélhetőleg szájból szájba.) Ennek köszönhetően távoztunkban még megtudhatuk, hogy a potyka él. Azt hiszem, egy darabig elleszek performance nélkül, és a rántott pontyot sem kívánom.

– kes

Apróságok

■ Aki már látott kínai operát, az tudja, hogy ott nem csak a szó más, de a testbeszéd is más. A jelmez életkort, társadalmi helyzetet, de akár hadseregek főlsorakozását is kifejezi. A lépő láb, a forgás, karok lendítése – csatákat beszél el.

Nem ennyire szembetűnő – már ugyanis nekünk, itt – Európában zárt társadalmi osztályok viseletét fejezi ki egy előadás. Az angolok például mesterei annak, hogy egy kackiás kalappal, nyafogó hanghordozással, enerzált reakcióval osztályállapotokat, bankbetétekig pontosító vagyoni helyzetet, kötelező érintkezési formákat tegyenek érzékeltesse. A Sztanyiszlavszkij-iskolában képzett orosz művészek is képesek erre: gondoljunk csak Nikita Mihalkov Csehov-, Turgenyev-filmjeire, vagy ahogy Tovsztionogov Gogolt vitt színpadra. Mi nálunk a helyzet?

Ifjabb színészeink egyáltalán nem, a középkorúak többnyire nem képesek hiteles gesztusokkal élni, ha a közelmúlt hőseit alakítják. Egészen apró – ám annál árulkodóbb – mozzanatokról van szó. Képtelenek frakkot viselni, a kezüket végszükségben nadrágzsebükbe akasztják. Kevesen képesek kalapot hordani. Vagy eleve úgy ül a búbjukon, mint egy szarkafészek, vagy nagyönis negszeretik – levenni elmulasztják, holott belépnek a

szobába, ahol hölgyek is vannak. Hölgyek? Ugyan. Akik krinolinban is szétvetett lábakkal ülnek, miderben is úgy terpeszkednek a széktámlának, mintha tévét nézének melegítőben – azok nem hölgyek. Tehenek. És akkor még nem is ez a legrosszabb. Mert felállnak, és mider ide, krinolin oda, akkorát lépnek, amekkorát egy mai tinédzser, ha farmernadrágban, klumpában közelít a kedveséhez. A helyzet „fokozódik”: teázni kell. A csészealj táncol, a cukorfogó – feltéve ha van – megugrik, a tortát kesztyűs kézzel tömik a szájukba. És még ez sem minden. Amikor a délceg katonatiszt táncra perdül, lobog rajta a kacagány, verdesi combját a kard.

Toborzó ez? Nem. Társastánc. Hol van/volt olyan tiszti gála, amelyik megengedi a kard le nem csatolását már az előszobában?

A viselkedés korhű elemeinek ismerete hiányában persze nem is remélhető, hogy hiteles árnyalatokat tud megmutatni a magyar színész. De ki várja el tőle? A rendező? Ugyanarra a főiskolára járt, a káderlapja sem készíti jobb modorra. A néző? Régen leszokott már arról, hogy elő merjen hozakodni – ha volna is – modortalanságok sérelmével.

Vagy mégis?

Valamit csak látunk, bárhogy „stilizálják” is a rendezők elfelé a valóstól a játékmódot. Kulka János zuhlott figurát alakít az *Agóniában* – de ahogy a lovassági csizmában mozog – az úri. Bálint András korrupt polgármester a *Rokonok*ban, de ahogy himzett mellényében, elegáns szürke öltönyében finom – az egy osztály kétarcúságát mutatja. Bertalan Ágnes kikapós asszonykát alakít *Az elveszett levélben* – csiripel, cicálkodik, ahogy a szerep kívánja, de mert vagy harminc centivel magasabb, mint az ilyen cicukák szoktak, le is leplezi – hiszen a darab szelleméhez – a figurát: bármilyen vagy, ilyennek *kell* lenned ebben a világban. A rossz példák lényegesen hosszabb listát tesznek ki. Most érnék be annyival, amennyit a gyanú hitelesít: a realista játékmódot nem az erős rendezői látomás hatására sorvadt el. A realitás látása hiányzik.

– kes

A valóság talaján irreális dolgok történnék

GreCsó Krisztián
(nemcsak) a vidék költője

A szegvári születésű ifjút 1995-ben, alig tizenkilenc évesen mutatta be Kemény István az ÉS oldalain.

Előbb publikált itt, mint a Délvilágban, szülőföldje lapjában. A csongrádi gimnázium után járt a békéscsabai tanítóképzőre, majd a szegedi bölcsészkarra került, ahol most harmadéves. Egyszerre egyetemista, a Bárka folyóirat egyik szerkesztője, néptánc-tanár, és a Tevan Kiadó külső munkatársa. Írói hangjának alakulásában – saját bevallása szerint – Kántor Zsolt, Darvasi László, Parti Nagy Lajos hatása érezhető.

– A sárvári diákirók, diákköltők körében ismerkedtem meg közelebről magával az irodalommal, és néhány fontos irodalmi személyiséggel. Minden ott kezdődött. Negyedik gimnazistaként prózával neveztem a versenyre, majd szorgalmasan küldözgettem a verseimet az ott megismert kortárs íróknak. Így történt, hogy egyszer csak Kemény István szó nélkül bevitte öt versemet az ÉS-be, és írt hozzá egy előszót. Persze nagyon boldog voltam, és bátorítást adott a továbbiakhoz. Ekkor kezdtem komolyan venni, amit csináltam. Prózát azonban – nagyon sokáig – nem adtam ki a kezemből, noha írtam, de valahogy nem találtam őket elég színvonalasnak. A próza számomra nehezebb műfaj a líránál.

– *A kortárs irodalomban szokatlan témát, a vidéki élet hétköznapjait írod bele verseidbe, novelláidba. Páratlan módon. Menyinyiben tudatos és mennyiben ösztönös a témaválasztás?*

– Rögtön az elején szeretném leszögezni: semmiféle ideológus háttere nincs a témaválasztásnak, számomra nem program és célkitűzés egy új vidéki líra, illetve próza megteremtése. Inkább arról van szó, hogy ez az én gyermekkori természetes zövegem, egy olyan élményanyag, melyet érdemes megjeleníteni, s amelyről, úgy érzem, még sok mondanivalóm van. Többször megvádoltak azzal, hogy a vidé-

ki, vagy népi lírában évtizedek óta fennálló úrt akarom betölteni a műveimmel. Továbbra is azt mondom: nincs ebben programszerűség! Maga az ember érdekel, mindegy, milyen környezetben él. Az első kötetem, a '96-os *Vízjelek a honvágyról* (Tevan Kiadó) a gyermekkorba való visszavágyódásnak a kezdeti feldolgozása. A régi iránti vonzódás, és az új közegbe való beilleszkedés – például a tájszólás levetkőzése, illetve megtartása, a serdülőkor problémái – első lépéseit foglaltam benne össze. Mára a vidéki és az egyetemista létem egyfajta szimbiózist alkotnak. Az első kötet persze első kötet, sok mindent nem így csinálnék ma benne, de 15–20 versét ma is vállalom. Ez nem rossz arány.

– *Hogyan fogadta költői tevékenységedet az otthoni, illetve az egyetemista, értelmiségi közeg?*

– Az otthoniak nagyon meglepődtek, vegyes érzelmeket mutattak, mára azonban bizonyos elismertséget vívtam ki magamnak. A második kötetem, a JAK-füzetekben 1999-ben megjelent *Angyalkacsinálás* bemutatója otthon, Szegváron nagyon barátságos, hangulatos est volt, ahol kiderült, mindenki, még a szakács néni is érti, miről beszélek. Számomra pedig fontos, hogy az írók ne csak egymásnak írjanak. A másik közeg, a békéscsabai irodalmi élet vezetői, jelsül Kántor Zsolt és Elek Tibor nagyon sokat segített irodalmi

pályám alakulásában. Maguk mellé vettek a Bárka című folyóirathoz szerkesztőtársnak, amit azóta is lelkesen csinálók. Számított a Gérecz Attila-díj is, amire az otthoniak pozitívan reagáltak, és az irodalmi közegben új kapukat nyitott meg számomra. A második kötetem megjelenésekor már a szegedi, illetve pesti egyetemista és irodalmár közeg is aktuálissá vált. Ott is megismertek, új személyes kapcsolatok alakultak.

– *Aktív szereplője vagy a Sárkányfű című irodalmi lapnak is, amely tudatosan vagy sem, de generációtok talán legtehetségesebb tagjait fogja össze, így Cserna-Szabó András, Király Leventét, Varró Danit, vagy Karafiáth Orsolyát. Úgy tűnik, hogy egy irodalmi csoport minden ismerve megtalálható nálatok, még ha nem mondjátok is ki, hogy egyútté tartoztok. Tudni lehet, hogy e lap szerzőit nem csupán az irodalmi érdeklődés, hanem szoros barátság fűzi össze.*

– Bármilyen furcsa, de egyikünk sem emlékszik rá pontosan, mikor is mutatkoztunk be egymásnak. Talán valamilyen bulin történt. Már a békéscsabai diákságom alatt tartottam velük a kapcsolatot, és ez azóta csak erősödött. Rengeteget segítettek nekem. Nem csak én járok fel hozzájuk, de ők is hozzám: nyáron néhány napos irodalmi programot szervezünk először a Cserna-Szabónál Szentesen, azután nálam Szegváron. Azt hiszem, tényleg őszintén érdekel minket, mit csinál a másik, és el is olvassuk, ami a másiktól megjelenik. Együtt, meg a Bárka folyóirattal külön is elmegyünk különböző irodalmi táborokba, ahol a középiskolásokkal és a határon túli fiatalokkal megismertetjük egy kicsit a kortárs irodalmat. Mi, már korunknál fogva is, talán közérthetőbben fogalmazzuk meg, és könnyebben elfogadtatjuk a serdülőkkal a mai művészetet, mint egy öltönyös tanár úr tenné. Idén nyáron több ilyen alkalom is lesz, plusz a gyulai Líra-fesztivál, melyet Elek Tibor szervez.

– *Az Angyalkacsinálás kötetet úgy vezetted fel, mint „dokumentet” a világ dolgairól. Mit jelent ez pontosan?*

– Való igaz, hogy írásaim egyfajta dokumentumok a vidéki életről. A vidéki világ –

mint mondtam – egy téma, sőt inkább egy közeg a többi között, ami hosszú távon bizonyosan alakulni, változni fog. Ezek a „dokumentek” tudományos értelemben persze semmiképpen nem pontosak és valóságűek. A dokumentumszerűség mellé mindig is csatlakozott egy mesei világ. Kettős világban mozgok: a valóság talaján misztikus dolgokat mesélek el. Igazából mindig a reális és irreális keveredése érdekelt. Ezt képviselik novelláim is, melyeket ha lassan is, de kötetbe rendezek. Bennszülött etnográfusnak tekintem magam, de nélkülözöm a tudomány precizitását, és jobban figyelek a mára, mint a múltra. Persze egy sor máig élő, archaikus szokást is beleszövök az írásaimba, de ez akkor sem néprajzi leletmentés. Hiszen élő szokásokról van szó! Nem tudom, az otthoniak mit szólnak majd a novelláskötethez, mert a fikció ellenére néhányan esetleg magukra ismernek majd a történetekben. De felvállalom, hogy a való élet figuráiból merítek, akik sokkal érdekesebbek, mint az én agyszüleményeim. Bár ilyen is van, ilyen például novelláimban Schriwanek bácsi figurája. Ő teljes mértékben fiktív karakter: vágytam egy olyan ismeretségre, mint ez az öregember, aki az élet nagy dolgaira okítja a fiatalokat. Lírában és prózában egyaránt vonzó számomra a különböző beszéd módok váltogatása is. A különféle szituációkban különféle beszéd módok jelennek meg, nem azért, mert még mindig az én egyéni, saját hangomat keresem, hanem mert szeretek sokszínű palettát használni. Remélem, olvasóim is örömeiket lelik benne.

Szénási Zsófia

Könyvek filmen

Szívedbe zárva

■ Igen, igen, igen. Én is azt szeretném, ha így szeretnék, ha szeretnék bennem azt, akit elvesztettek, ha bennem látnák örök szerelmüket.

Azt már kevésbé szeretném, ha az én történetemből forgatnák ezt a filmet, illetve forgatnának egy ilyen filmet. Mert nem tetszett. Nem azért, mert nem volt nézhető, mert nem volt nevetető, elszomorító és megnyugtató, hanem mert nem akarok ilyen melodramatikus bejegyzést életem naplójába.

A történet a véletlenek sorozatára épül, arra, hogy a dolgokat egy helyes rendező ügyesen sorba rakja, megrendezi, és elhitheti velünk, hogy a nagy kavargás csak körítés ahhoz, hogy velünk minden rendezés klappoljon. Jó, lehet benne egy kicsi csavar, egy kis elbizonytalanodás, egy perc, amikor azt hisszük, hogy minden elveszhető, de azután ragyogjon a nap.

Történt ugyanis, hogy volt egy lány, aki nagyon szeretett egy emberszabású majmot. Nem úgy, hanem úgy. Akart neki egy szép majomházat, amiért el is kezdett kampányolni. Azután volt a férj, aki szerette a feleségét. Csak úgy. Már kezdett minden szépen alakulni, a férj elhozta a patyolatból a tisztított estélyi ruhát, szépen eltáncolják a táncukat, azután történik egy autóbaleset, szerencsére nem látjuk, és a nő meghal. Közben megtudjuk, hogy van egy lány, aki új szívre vár, s ha nem kapja meg, meghal. Hát, megkapja.

No és mi történik még?

Hát ők ketten, a lány meg a fiú, elsétálnak egymás mellett a majomháznál, majd a fiú betér abba az étterembe, amelyikben a lány dolgozik. És egymásra kattannak. Ott felejt a mobilját, ki hinné, ami egy kicsit érthetetlen módon kerül vissza, de sebjaj. Azután menne minden a maga útján, de jön a konfliktus, a dráma: a nő megtudja, hogy az ő szíve a férfi feleségének a szíve. Irgalom atyja, ne hagyj el, ezt egyikük sem tudná feldolgozni, gondolja mind a kettő. És szakítanak. De csak pár perc erejéig lehet kétségünk, hogy ezzel zárul a film, mert a jószág rendező-

nő, aki maga is szerepel a filmben, feloldja ezt a lélektani moratóriumot, és jön a csattanó: egymáséi lesznek. Hogy kik, az maradjon meglepetés.

Szóval számomra aggályos ez a műdráma, hogy miért baj az, hogy a volt feleség szíve kísérti szegény fiút? Mert ha mondjuk, elvált feleségről lenne szó, aki hálátlan, önző, számító volt. Aki méltatlan ennek a derék fiúnak a szerelmére, akkor megérteném, én magam lennék, aki kitépné, vetné oda bárki elé, és várna egy újra.

De így? Hiszen így kétszeresen szeretnek, ami ugye nagyon jó dolog!

Nem érdektelen megjegyezni, hogy a férfifőszerepet David Duchovny játssza, ő Mulder ügynök volt, amíg élt, a nőt Minnie Driver, láthattuk a Good Will Huntingban, az Otthon, véres otthonban, a Pokoli leckében és az Aranyszemben, de szerephez jutott James Belushi is, aki epizoderként is lejátzott mindenkit a vásznonról, s végül, de nem utolsó sorban Kovács Lászlóra kapjuk fel a fejünket, aki hajdanában a Szelíd motorosokat fotográfálta, a Papírhoidat, az Őt könnyű darabot, a Szellemirtókat, a Maszkot és még vagy félszáz filmet. Most meg ezt.

UIPDuna Film

Füstjelek

■ Azt mondják, ez az első olyan film, amit indián rendező, Chris Eyre, rendezett indiánokról. Nem etnikai film, nem arról szól, hogy a fehérek miként űzik el a rézbőrűeket és így tovább. Az azért sejthető, hogy nincs minden rendben, mert kérdés, hogy miért élnek még ma is rezervátumban, miért kell csekket beváltani, miért olyan nagyon szegények, miért alkoholizálnak és így tovább.

De, mint mondtuk, most nem ez az elsődleges, hanem az, hogyan rendeződnek az emberi kapcsolataik azoknak, akiknek indián vér csörgedezik az ereikben.

Sőt, még ennél is beljebb mehetünk, milyen a kapcsolat az apa és a fia között? Mikor és miért kell vagy jó megbocsátani, tartoznak-e egymásnak valamivel?

Két indián fiú szeli át az országot. Barátok lehetnek, bár sok közös nincs bennük. Egyikük kedvesen jámbor, nagyokat néz ki a szemüvege mögül, mosolyog és mesél.

Történetet fabrikál a múltból, és el is mondja. Ő nem az a fajta hallgató indián, aki csak az uff-okat mondja ki hetente. Sejtethető, hogy ezt a figurát az író, Sherman Alexie írásai szolgáltatták, a történet alapját saját magáról mintázta meg. A csupa lélek varkocsos indián csemmőkorában egy tűzvész során elvesztette a szüleit.

És itt kapcsolódik a története a másik indiánéhoz, akinek az apja mentette meg az életét, mikor is elkapta őt az égő házból való zuhanásakor. Azután kiderül, hogy ez a hőstett csak halvány vezeklés azért, hogy a tüzet ez a kövér, iszákos indián okozta. Nem is bír a lelkével békét kötni, elhagyja a családját.

Azután meghal, s az ő hamvaiért kel útra a két fiú, hogy lelkükben a bocsánat kegyelmével térjenek haza. Békében önmagukkal.

Hát ennyi a film. Érdemes ezen a bocsánat-gondolaton töprengeni, azon, hogy meddig jó a haragot és a bosszút lelkünkben hordozni. Nagy teher, felesleges teher, jobb magunk mögött hagyni.

Washington Square

■ Harag és az apa. Ez köti össze ezt és az előző filmet. Szép lassan folydogáló vagy inkább patakodáló film, ami Henry James írásából készült. A történet elég lenne egy rövidebb filmre, akkor talán fessebb, s maradandóbb élmény lenne. Így is az, azoknak, akik élvezetet találnak ebben az ellentmondásos világ leírásában.

Adott egy férj, aki elveszíti feleségét lánya születésekor. Az apa szeretettel neveli kicsit együgyű lányát, aki nagyon igyekszik apja kedvébe járni, de valahogy a legkritikusabb pillanatokban valami mindig beza- vart. Az itálba finom málnát vagy epret (?) csempész, ami megakad apja torkán. A születésnap köszöntőbe belesül, sőt zavarában be is pisil. De a teteje mindennek, hogy beleszeret egy szegény fiúba. Az apa ösztönösen ráérez, hogy nemcsak lánya szelidsége, hanem a vagyona is vonzza a mihasznát. Bár mi, és a nagynéni azért látjuk, hogy vannak érzelmek is az érdekek mögött, talán jobb lenne engedni ennek a szenvedélynek, talán boldogok lennének, hiszen mindenki megkapja azt, amit szeretne, kívül szépen csomagolva a belül édes csokoládét. Miért is gond ez?

De az apa könyörtelen. Történik ez-az, a vége persze az, hogy az a bizonyos végrendelet átíródik.

És a lány pártában marad.

Önszántából. Mert ő is békét köt magával és a körülményeivel, berendezi az életét, ad magából a világnak és a világtól is kap cserébe valamit. De a fiúból már, köszöni, nem kér.

Csodás álmok jönnek

■ Csak azoknak, akiknek nagyon kérges a szívük, vagy azoknak, akik szeretik, ha majd két órán keresztül ömlik a könny a szemükből. Ezt a történetet Richard Matheson regényéből filmesítették meg, nem lehet szárazon átvészelni, itt muszáj zokogni, beleélni magunkat a szereplők helyébe, arra gondolni, mi lenne, ha velem lenne...

Tehát patakokban folyik a könny a másvilágra áttelepült szerelmespár története láttán. Közben fergeteges animációs produkcióban is van részünk, ami az Oscar-díj csapatát is meghatotta, mert megjutalmazta a filmet.

A film tehát olajfestékben úszik, a szereplők járnak a vízen, vagy lemerülnek, és mint a gyöngyhalászok, buborékolnak. Mesebeli alvilágban találják magukat, elszürkült fejtengeren sétálnak és még felsorolhatatlan öncélú látványon szelnek át. Persze, van, aki ezt szereti, nekem elég lenne a történet egy kicsit realisabban is, hiszen már a túlvilági élet is meghaladja a realitásérzéke- met. De ezt tudjuk be az én fogyatékoságomnak.

A szerelmespár elsőnek gyermekeit veszíti el. Utána a férj távozik el, majd követi a feleség. És mint mondtuk, könnypatak kíséri ezt a sorozatot. Mert ők ketten, a férj és a feleség nagyon szeretik egymást. Kimondják elég sokszor, mi meg elhiszük. De szeretik a gyerekeiket is, akikkel azért van némi gond, mert a fiú például nem a legjobb matematikából, s ez súlyos törés az identitásában. De az apa azt mondja, ennek ellenére, ha a pokolba kéne mennem, csakis veled mennék. Hogy ez pontosan mit is jelent, illetve mi ennek a lélektani eredője, erre még nem jöttem rá, mint ahogy sok minden másra sem, de felejthetőek ezek a bakik, olyan jó volt két órát bömbölni.

Bagota /ity Edit

Kosáry Domokossal

beszélget

Nádor Tamás

Elfogult ember. Elfogultan tiszteli a tényeket, és elfogult, mivel róluk sajátos véleménye van. És tárgyválasztásában is elfogult, mert amit a fejébe vesz, annak a végére jár, még ha évtizedeken át kell is vele bíbelődni, forrásait a lehető legteltesebben felkutatnia, összefüggésrendjének és sajátosságainak ágbogait bogoznia, folyamatainak medrében-sodrában koslatnia. Elfogult, hiszen ismerhetné töviről hegyre a polinéz vagy akár az elefántcsontparti históriát, de ő a magyar történelemben ősbonos, itt őrzí kivételes helyismeretét és egyetemes távolatát. Elfogult, mert biggadt ugyan, de kivörösödésig bosszantja a historizálás, a múltba eresztett gőz, a retusáló szemlélet, a minden rendbéli ostobaság. Elfogult ember: rendszerek jönnek-mennek, de ő csak mondja és írja a magáét: volt idők mérlegén bitelesít egykori neves közszereplőt és névtelen epizodistát, eseményt, cselekvést, árkon-bokron át fennmaradt bazát.

– Professzor úr azt tervezte: Szerb Antal-i történelemkönyvet készít, vagyis megírja az egész magyar históriát...

– Nem adtam fel a tervet, de előbb néhány más, félig kész munkámat be kell fejezmem. Már a könyv címe is megvan: Harminchárom nemzedék. Három nemzedék címmel írtak már a 19–20. századi történelemről magyarul is, németül is, franciául is – arra utalva, hogy a memória három generáción át őrzí azt, ami történt. Ám én történelmi emlékezetünket harminchárom nemzedéknyire szeretném felfrissíteni. Szubjektív könyvet készítek. Betartva persze a történetírás szigorú játékszabályait. Amit megfogalmazok, szakmai tapasztalatokon alapszik, de kétségtelenül van bennem némi elfogultság. Válogatok ugyanis a kérdések között: eldöntöm, mikor, mit tartok lényegesnek, és mit vélek kevésbé fontosnak. Századonként három nemzedéket számítok, s azt kutatom: hogyan próbálták ők az adott kihívásokra választ találni. Ebben az értelemben vagyok szubjektív. Meg abban, hogy elmondom a véleményemet.

– És miként óvja meg önmagát, hogy olykor indulatos legyen, vagy netán párás tekintettel emlékezzék arra, ami itt megessett?

– Az „objektív” történész számára mindegy, hogy Elefántcsontpart történetét írja-e meg, vagy Magyarországot. Ám engem az előbbi – elnézést – egyáltalán nem érdekel, az utóbbi viszont nagyon intenzíven, és érzelmileg is érint. Tehát, ha itt valami jól ment-megy, annak örülök, ha rosszul, hát bosszankodom, haragszom. De párás tekintetről szó sincs. Sőt: épp azt nézem legkritikusabban, ami többé-kevésbé elfogadott, amit mindenki magától értetődőnek vél. S az összes technikai eszköz segítségével próbálom mennél világosabban látni.

– Ismeretes: ön az egymást váltó rendszerekben mindig következetes maradt. Megegett-e mégis, hogy valamit nem írhatott meg? Akad-e, amiben korábbi meglátásait, megfogalmazásait felül kell vizsgálnia?

– Tiszta a lelkiismeretem, tiszták a könyveim is. Érdemlegesen nem kell elvennem belőlük semmit, és hozzátennem sem kell. Letagadnom pedig végképp nincs mit. Vegyünk egy példát: első könyvem a Görgey-kérdésről szólt. Már 1936-ban kimutattam, hogy a tábornok miért nem volt áruló. Noha a politikusok ezen veszekedtek évtizedekig. A romantikus nacionalizmus szemszögéből, majd a sztálini időkben, amikor Károlyi Sándortól Görgeyn át a szocdeme-

kig mindenkit árulónak kiáltottak ki. Mindeközben nem győztek szidni, hogy mit merészelek állítani. Aztán, amikor 1994-ben kiadtam Görgeymet, immár bővített két kötetben, végül igazoltak a tények... Más kérdés, hogy volt, amit nem írhattam meg. Nem úgy, hogy bármit elhallgattam volna, ám nézeteim közzétételére nem számíthattam. De azért mindig megkerestem a módját annak, hogy ne azt tegyem, amit elvárnak tőlem. Amikor például 1949-ben eltávolítottak az egyetemről, egyetlen „kötélbe” kapaszkodhattam: egy bibliográfiába. Évek során összeállítottam hát Bevezetés Magyarország történetének forrásaiba és irodalmába című háromkötetes munkámat. Ennek harmadik, bővített kiadását most kezdtek publikálni. A könyv tehát máig használatos. Mindent egybevetve: hazudni, torzítani, ferdíteni, szépíteni, politikai tételekhez illusztrációt gyártani soha nem voltam hajlandó.

– Ha jól olvasom életművét: ön nem kedveli az analógiákat, ám a történelmi tanulságokra szívesen utal. Például Magyarország és a nemzetközi politika 1848–1849-ben című új könyvében is.

– Az analógiáktól valóban tartok, mert ezek kedvéért az ember könnyen hajlamossá válik arra, hogy ne vegyen észre ellentmondásokat. De a tanulságok levonása történész számára igenis elengedhetetlen. Új könyvemben külön fejezetet szentelek ennek. Az 1848–49-es események egyik tanulsága: akkor el kellett dönteni, hogy hazánk soknemzetiségű ország marad-e. Ha igen, az esetben a szomszéd nemzetekkel való viszonyt kellett volna másként alakítani. Ha viszont nemzetállamot kívántak létrehozni, nem kellett volna arra törekedni, hogy magunkra vegyük a régi Habsburg-monarchia nemzetközi politikai szerepét. Hiszen ehhez Magyarország nem volt elég erős. A szomszéd nemzetekkel való viszony megfelelő alakítása tehát számunkra a leglényesebb kérdések közé tartozik. És az is igen tanulságos, hogy az adott mozgásteret a magyar politikai elit 1848–49-ben – és azóta is – miképpen tudta-tudja fel-

mérni, s hogyan képes a veszélyeket elkerülni, az adott lehetőségekkel élni.

– Említette, hogy bizonyos esetekben elfogy a türelme. Történelmi tévedések, melléfogások, hazugságok, farkasvakságok hozzák ki a sodrából?

– A legkellemetlenebb és gyakran legveszedelmesebb jelenség az ostobaság. Nem állítom persze, hogy az ország buta volna. Úgy tekintem ezt, mint a vitorlázó az alvizet. Ha kilyukad a hajó, az alvíz megnő. S éppígy: ha történelmi sokkhatás éri a társadalmat – s effélékben jócskán volt részünk – emelkedik az alvíz, fenyegető az ostobaság. Ezért múlt és jelen megítélésében nem racionalitás uralkodik, hanem érzelmosság és indulat. De, bár elképesztő kijelentéseket is hallani, azért bizakodom. Ahogy képest, hogy milyen megrázkódtatások értek bennünket, még alacsony az alvíz... A történész persze nem engedheti meg magának, hogy a mégoly indokolt indulatok elragadják, hiszen nem csupán szemléletmódját kell átjárnia, de szinte munkaeszköze a racionalitás.

– Kortanúként, az említett szubjektív történelmen túl, tervez-e valamilyen parainesist?

– Emlékirataimat talán megírom. Nem azért, mert fontosságomat értékelem ennyire, hanem mert forráshiányos korban éltünk. Mert míg egy 18. századi osztrák aktában az adott kérdésre vonatkozóan szinte minden megtalálható, itt voltak idők, amikor a szó elszállt: nem rögzítették azt, ami K-vonalon elhangzott, vagy amit más, gyakran informális módon közöltek. S bár persze, minden emlékirat kritikával kezelendő – hiszen a szerzők gyakran rosszul vagy félreemlékeznek –, e tévedések, ferdtések, torzítások is jellemzőek, s az efféle belőlük kiszűrhető. Tessék tehát emlékezni, hiszen a jövőben szükség lehet az effajta forrásokra is.

Kosáry Domokos: Magyarország és a nemzetközi politika 1848–1849-ben. História Könyvtár. Monográfiák. 1999, 348 oldal, ára: 980 Ft
Kosáry Domokos: Bevezetés Magyarország történetének forrásaiba I., Osiris Kiadó, 2000, 362 oldal, ára: 2980 Ft

A Kairosz Kiadó ajánlata

Bödöcs Pál
Észak beszél
Jegyzetek Knut Hamsun
regényeiről

Fr/5, 196 oldal, kartonált
1200 Ft

Ibsen mellett Knut Hamsun a norvég irodalom másik klasszikusa. Regényei a természet ősi erőivel és tisztá képeivel szemben a kapitalizmus korának elbizakodott és elbizonytalanodott embereit mutatják be.

Buda Ferenc
Árvaföld

Fr/5, 112 oldal, enveloppal
1380 Ft

Hétévi hallgatás után jelentkezik új kötettel az idén Balassi-karddal kitüntetett költő. Költészetének alapvető tartalmi összetevői – az elementáris ragaszkodás a természethez, az örök erkölcsi rendhez – ebben a kötet-

ben is jelen vannak. A komor hangok mellett az írónia és derű szólamai is felcsendülnek.

Kamarás István
Ipiapi atya levelei

Fr/5, 224 oldal 1780 Ft

Az ismert szociológus író egy fiktív dokumentumregényvel lepi meg olvasóit, amelyben a rendszerváltozás keserveit Ipiapi atya levelei segítségével elemzi. A hol groteszk, hol komoly írás a kollektív emlékezet felfrissítéséhez nyújt segítséget.

Marton Endre
Tiltott égbolt

A/5, 300 oldal, kartonált
1850 Ft

Az Amerikában élő neves magyar publicista izgalmas visszaemlékezései az 1956-os forradalomról és annak szélesebb összefüggéseiről.

Könyveink minden nagyobb könyvesboltban és a kiadónál kaphatók.
Címünk: 1134 Budapest, Apály u. 2/B. Tel./fax: 359-9825

A Librotrade Kft. ajánlja

LIBRO-TRADE KFT.

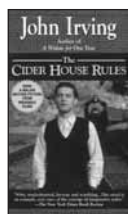

CSONKA-MÁTÉ:
MAGYAR-NÉMET,
NÉMET-MAGYAR
TÁRSALGÁSI ÉS UTAZÁSI
SZÓTÁR 1348 Ft

TUDEX KIADÓ KFT.

HAMBLOCK/WESSELS/FUTÁSZ:
ANGOL-MAGYAR ÜZLETI NAGYSZÓTÁR 10 976 Ft

HAMBLOCK/WESSELS/FUTÁSZ:
MAGYAR-ANGOL ÜZLETI NAGYSZÓTÁR 10 976 Ft

ANGOL NYELVŰ SZÉPIRODALOM
IRVING, JOHN: THE CIDER HOUSE RULES 2384 Ft
ROWLING J.K.: HARRY POTTER AND THE PRISONER OF AZKABAN 2521 Ft
STEPHEN KING: HEARTS IN ATLANTIS 2427 Ft

LIBROTRADE KÖNYVRÉSZLEG
1173 BUDAPEST Pesti út 237.
Tel.:258-14-63; Fax:257-74-72

FAMULUS KÖNYVESBOLT
1137 BUDAPEST Újpesti rkp. 5.
Tel./Fax :349-36-56; Fax:269-09-95

SZÉCHENYI ISTVÁN KÖNYVESBOLT
1051 BUDAPEST Sas u. 11.
(Szt.István tér 6.)
Tel./Fax:317-4391 Tel:317-4133

TOLDY FERENC KÖNYVESBOLT
1011 BUDAPEST Fő u. 40.
Tel/fax: 201-95-82

KÓDEX KÖNYVÁRUHÁZ EMELET
IDEGEN NYELVŰ KÖNYVESBOLT
1054 BUDAPEST Honvéd u. 5.
Tel.:353-07-72, Fax:353-08-95

BOOKSHOP
1052 BUDAPEST Gerlóczy u.7.
Tel./Fax:318-86-33

A Scholar Kiadó ajánlata nyaraláshoz, kikapcsolódáshoz

Zsoldos Péter:
A Viking visszatér

Az idegen földön rekedt űrhajós és egy paleolit kori ősember harcol a túlélésért a minden bozót mögött újabb veszélyt rejtő dzsungel sűrűjében. Vajon lehetséges-e az evolúció más-más fokán álló értelmes lények közötti barátság, s lehetséges-e a földi ember tudását az ősember ösztöneivel ötvözve véghezvinni a csaknem lehetetlent: a sok ezer kilométeres út végén a cél elérését?

Zsoldos Péternek, a hazai tudományos-fantasztikus irodalom világhírű képviselőjének első, azóta trilógiává bővült Gregor Man-regénye nemcsak izgalmas, hanem filozofikus, gondolatokat ébresztő mű múltunkról, jövőnkéről, a Robinson-mivolt értelméről. Az első megjelenés óta eltelt évtizedek során sci-fi-rajongók ezreinek vált agyonolvasott kedvencévé.

320 oldal, 1380 Ft

Kapható a könyvesboltokban és a kiadónál.

Scholar Kiadó 1114 Budapest, Bartók Béla út 7.
Telefon: 386-2946, fax: 466-7648, e-mail: scholar@scholar.hu

A Könyvhét nyári megjelenésének időpontjai

14. szám: július 13. (Lapzárta június 29.)

15. szám: augusztus 10. (Lapzárta július 13.)

16. szám: augusztus 24. (Lapzárta augusztus 10.)

A Könyvhétbe és az Idéző 4., szeptember elsejei
számába (Lapzárta: augusztus 14.)

hirdetésfelvétel:

Könnyű Judit, Orosz Csaba Gábor

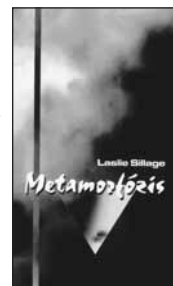
Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9141

A klasszikus sci-fi kedvelőinek

Laslie Sillage: METAMORFÓZIS

Egy fiatal etológus – a nem távoli jövőben – farkasokat figyelve észreveszi, hogy a viselkedésük váratlanul megváltozik. Az okokat kutatva az események nekilödulnak egy nem mindennapi végkifejlet felé.

750 Ft. Terjeszti a Sunbooks.

Viharok egy „szerény étekhordó” körül

Végre, gondoltam lelkesen, végre valaki összefüggően megírja a Baumgarten-díj egész történetét, ezt a hihetetlen, egyszerre röhejes és fennkölt, szomorú és mulatságos históriát, amely onnét groteszk, ahonnét csak nézem, s igazából nehéz elhinni, hogy nem Örkény István fantáziája szülte, hanem a két világháború közti magyar valóság. Biztató volt látni, hogy az a Téglás János vállalkozott erre, akinek a Babits-filológia terén már eddig is sok (és kellőképpen nem méltányolt) érdeme van. Jó előjelnek ígérkezett, hogy a szép, kecses kis kötet fele dokumentumokból áll, másik fele pedig az összeállító tanulmányából és a témához magától értetődően szükséges filológiai apparátusból. Már az első kézbevételekor éreztem, micsoda felelősséget vettek magukra a könyv készítői, hiszen manapság semmit sem lehet arra bízni, hogy majd legközelebb, majd egy másik, következő könyvben megoldjuk, kiderítjük, finomítjuk, árnyaljuk azt, amivel most (esetleg) csak félig készültünk el. Az a felfogás sem áll meg többé, amely egy-két évtizede még működött, hogy más a tudományos és más a népszerű kiadás igényessége: utóbbi – időben – megelőzheti előzőt, és bárkit, akit az információk bővebb és alaposabb köre érdekelne, a lassabban készülő előzőhöz utalhat. Ma az is siker, ha egyáltalán esély nyílik olyan témák feldolgozására és közreadására, amelyeknek nincs direkt aktualitásuk, nem kötődnek semmiféle napi érdekhez vagy szenzációhoz. Ezért és csakis ezért fogott el a csalódottság érzése, amint elkezdtem egyre beljebb és beljebb hatolni *A Baumgarten-alapítvány ünnepei* című kiadványba. Mindenekelőtt ott az első, a

dokumentumokból álló rész: ennek anyaga (két rövid, korabeli sajtóból vett, közvetett tudósítás kivételével) már megjelent a Baumgarten-alapítvány kiadásaként, 300 példányban, Babits 60. születésnapjára, Babits Mihály ünnepi beszédei címmel. Még a pontos dátum is benne van: 1943. november 26., felelős kiadó Basch Lóránt. Igaz, a kötet „könyváruusi forgalomba nem került”, de azért a nyilvánosság mégis tudomást szerzett róla, például Bóka Lászlónak a Magyar Nemzetbe írott recenziójából. Igaz, hogy az elveszett ünnepi beszédek némelyikét a már jelzett tudósításokkal pótolni próbálta e mostani könyv, elhagyta viszont (vajon miért?) Schöpflin Aladár előszavát. Tudom, hogy más a filológia és más az etikett, mégis illett volna jelezni, hogy a könyv első része milyen, már létező kiadványra épül. Ez azonban, magam is tudom, úgy fest, mintha kötözködni akarnék, pedig isten látja lelke, távol áll tőlem ez a szándék, a kifogásolnivalókkal együtt is alapérzésem az öröm, hogy ez a könyv megszületett.

Csakhogy... Ha már valaki – legyen bár kísérlete eleve vázlat-igényű – megírja az alapítvány és a díj történetét, és igen helyesen nem hallgat a körülötte első perctől dúló viharokról, érdemes lett volna annak is szentelni néhány oldalt, hogy tulajdonképpen mi volt az, amibe és milyen módon kötött bele a mindenkori jobboldali (később már a nyíltan fasiszta) sajtó? Nevezetesen az alapító okiratnak abba a kitételébe, hogy a díjat csakis olyan alkotó kaphatja meg, aki „valási, faji és társadalmi előítéletektől mentes”. E három feltétel közül a vallásiba csak szordínósan, a társadalmiba semennyire se (az tudniillik ön-

leleplező lett volna), ám annál harsányabban és kitartóbban akaszzkodtak bele, mint felháborító megszorításba abba, hogy a faji előítélet irodalmi képviselői nem részesülhetnek Baumgarten-díjban. 1927-től 1944-ig toporzékolnak, tiltakoztak, fröcsögtek és áskálódtak emiatt. 1927-ben a jobboldali jogi képviseletében fellépő dr. Bartók Ferenc ügyvéd kifejezetten el is szölte magát ez ügyben: „Ez a passzus az országunkban fennálló faji, valási és társadalmi renddel való szembehelyezkedést kíván meg a jutalmazottaktól” – írta, vagyis kimondja a kimondatlant: a fennálló rendhez hozzátartozik a faji előítélet, Magyarán az antiszemitizmus. Így folytatta: „A hazafias és vallásos írókat ab ovo kizárja az alapítvány áldásaiból”. Fel sem ötlük az ügyvéd úrban, hogy hazafiság és vallásosság talán, amúgy eleve, nem jelent gyűlölködő zsidóellenességet. Az Egyedül Vagyunk 1942-ben meg már egyenesen követelte, hogy „a százsázalékosan magyar faji álláspont” ismertessék el olyan „eszményi cél” gyanánt, amely belefér az alapítvány kategóriáiba. Minderre pedig azért lett volna érdemes kitérni, mert ez a körülmény tette születése pillanatától bevallottan politikai támadások célpontjává ezt a merőben művészeti, irodalmi elismerést. Ahelyett, hogy az egész társadalom megkönnyebbülten fogadta volna, amiért valaki (legalább részben) leveszi a válláról a közismerten egzisztenciális gondokkal küszködő írók támogatását, ezt a díjat, amely Babits 1929-es ünnepi beszéde szerint „csak szerény szolgája és étekhordója” a magyar szellemnek, egyvégtében gyalázták és a megszüntetéséért, vagy legalább a korlátozásáért harcoltak. Persze, Babits tévedései, elfogultságai, melyekről itt nemigen esik szó, alaposan meg is könnyítették az ellenfél dolgát: akiben volt egy csöpp ízlés, úgy tehetett, mintha csak igazságérzete tiltakozna egy-egy döntés ellen. Jobboldalon is, de –

baloldalon is. Érdemes lett volna kitérni az Ambrus Zoltánnal, s főképp a Kosztolányival bizonyos díjak odaítélése vagy oda nem ítétele miatt folytatott vitákra. Egy-egy visszautasítás körül kirobbant botrányra, mint amilyen a Németh Lászlóé, illetve később a hiúságtól szinte megkergült Fodor Józsefé volt.

Miközben az 1945 előtti történetet tárgyaló rész ennyi kérdőjelet hagy hátra bennünk, annál meglepőbb, hogy az 1945 utáni évek feldolgozása megye revelációs számba. A háttérben zajló kultúrpolitikai manipulációkról tömördek ismeretlen, fontos és izgalmas tényt tárt fel Téglás János. Éppen azon az ingoványos terepen, ahol voltaképpen elsőként járt, bizonyul igazán felfedezőnek. Apró filológiai pontatlanságokon túl (illetve volna jelezni, hogy az 1947-ben díjazott Faragó László a pedagógiai szakíró, és nem azonos azzal a Faragó Lászlóval, aki *Az írástudók árulása, írástudók helytállása* című könyvet írta), itt szavunk elakad és csak ámulunk, bámulunk és persze, alaposan elkeseredünk. A „szocialista” kultúrpolitika ugyanis megette azt, amire az 1945 előtti – noha nyilván éppúgy púpnak érezte a hátán a Baumgarten-alapítványt, mint utóda – nem vállalkozott: mivel nem tudta eléggé manipulálni, inkább a helyét is felszántotta és sóval hintette be, hogy nyoma se maradjon. Mi pedig, mai olvasók és tollforgatók nosztalgiával olvassuk a könyv motóját a „szerény étekhordó”-ról: nekünk már nemhogy étekhordónk, hovatovább „étünk” sincs.

A Baumgarten-alapítvány ünnepei (Összeállította, az utószót és a jegyzeteket írta Téglás János)
Argumentum Kiadó – Palatinus Kiadó, Bp., 2000., 182 oldal

Nádra Valéria

– Ha nem Ön volna Bárány Tamás, olvasná-e Bárány Tamás műveit?

– Szakítsunk az ilyenkor szokásos kötelező szerénységgel, hisz úgyszólván csak álszerénység volna, és hadd adjak őszinte választ erre a kérdésre. Ha a Bárány Tamás nevű író húszévesen írt első regénye került volna elsőül a kezembe, nem olvasnám el a többiét. Ám ha a huszonöt évesen írott második, *És megindulnak a hegyek* című regénye, akkor mindenik könyvével igyekeznék megismerkedni. Ha aztán a későbbiekben netán olyanba botlanék, amelyben nem lenném örömem, ez sem ábrándítana ki, megvárnám a következőt, hogy az majd biztosan megvizsgálja. Arra gondolnék, hogy az írónak is van lakbére, háza népét etetnie, ruháznia, taníthatnia kell, viszont az ihlet néha késik, és Maecenas csupán Vergiliust és Horatiust tartatta ki gavallérosan a császárral, őt bizony nem. Bár ez az olvasót nagyon kevésbé érdekli.

– Mint annyian, Ön is költőként indult. Mind a három verseskötete 1945 előtt jelent meg – azóta, ha jól tudom, verset nemigen publikált. Annak, hogy szakított ezzel a műfajjal, van-e köze a nagy társadalmi változáshoz, vagy az egybeesés csak véletlenszerű?

– Nem tudja jól. Két verseskötet jelent meg negyvenöt előtt, a harmadik, az utolsó (*Válj bennem verssel!*) 1948-ban. Az, hogy a költő kihúlt bennem, s csak húsz év múltán támadt fel egyetlen alkalomra, nem lehet véletlen. Legjobb hitem szerint ennek semmi köze az ekkoriban lejátszott óriási társadalmi változáshoz, a lélek benső törvényeihez annál inkább. Huszonöt éves lettem, kétgyermekes családapává vénültem – így a költészet

Írófaggató

„– Egy árva sorát sem olvastam! – kiáltott fel idegesen a látogató.
– Akkor honnét tudja, hogy nem tetszik, amit írtam?
– Ugyan, hát nem elég az, amit a többiekől olvastam? – legyintett a jövevény.
– Egyébként, tudja mit? Elhiszem becsületszavára. Mondja meg maga: jók a versei?”

(Bulgakov: *A Mester és Margarita*)

m e g k é r d e z t e

kisistennőjének pártfogása alól a történetírók műzsjának védőszárnya alá kéredzkedtem.

– Tudom, hogy ma az új művek megjelentetése is gond, mégis megkérdezem, mert nemrég meglepődve tapasztaltam, hogy az Ön 1947-ben kiadott, *És megindulnak a hegyek* című regénye ma is friss, érdekes, élvezhető olvasmány: nem gondol-e néha arra, hogy ezek a méltatlanul feledésbe merült írások megérdemelnének egy új kiadást?

– Nagyon is gondolok rá, s nem is csak néha! De talán tudja, hogy a szegény írók, s a szegény könyvkiadók jobbára csak akkor remélhetik a hivatalosságtól művük kiadásának támogatását, ha új kézirattal jelentkeznek, megjelent könyvek újrányomását általában nem támogathatják. Nagy kár ez, mert az írók megélhetésének, következkésképp nyugodt munkavégzésének világszerte az az egyik forrása, hogy régebbi műveik, új olvasókra várva, időről időre újfent megjelennek. Szakadatlanul új és új művet letenni az asztalra a napi kenyérért – ebbe az író időnap előtt belerokkan.

– Gazdag és sokszínű életművének szinte minden darabját átszövi a humor, az ironia. Ezenkívül évtizedek óta ír paródiákat kortársairól. Szerzett-e magának ezzel ellenségeket, vagy inkább azok haragszanak, akiket nem talál parodizálnivalót?

– Erre a kérdésre roppant nehéz a válasz. Igaz ugyan, hogy paródiaköteteimben mindig emlékeztettem áldozataimat arra, hogy Karinthy óta a karikatúrák miatt nem illik megsértődni – de nagy a gyanúm, hogy ezt a tanácsot nem mindig forgadják meg. És bizony akad, aki a róla szóló *pastiche* miatt megorrolt, bár az is igaz, hogy akad, aki a mai napig

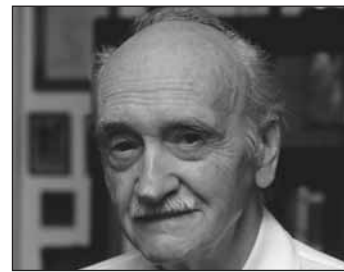
azért neheztel rám, mert kimaradt a kötetekből...

– Túl a hetvenen még mindig képes meglepni olvasóit – pár éve például írt egy emlékezetesen szép regényt Jézusról, amelynek nemigen volt előzménye korábbi munkásságában. Könyvről könyvre képes más és más színeit, oldalait felvillantani, amit nem minden pályatársa mondhat el magáról. Mi a „titka” annak, hogy egy író idős korában se váljék önmaga szobrává?

– Nincs ennek különösebb titka, úgy hiszem. Csak éppen kissé elégedetlennek kell lennie addigi eredményeivel, és mélységesen hinnie kell abban, hogy még nem mondott el mindent, amit elmondania adatott, és amit csakis ő tud elmondani. Ilyenkor még véletlenül sem fenyegeti az önismétlés veszélye. Ha ezt a benső biztonságot már nem érzi, illik elnémlenia.

– Az idei könyvhétre jelent meg *Zsibvásár* című kötete, szellemes, bölcs, friss és fiatalokat megszenyítően időszerű, apró remeklések gyűjteménye. Mintha egy kisösszegzése, mérlege is volna a pályának. Keserűség váltakozik benne a hiteles derűvel. „Olyan vetésforgó pedig nincs, hogy csak vetni, vetni mindig, de aratni soha!” – így szól az egyik hang, és a másik, az ismerősebb: „Lehet, hogy mégis, mégis van remény?” Bárány Tamás szerint melyik álláspontnak van ma több esélye és realitása?

– Ennél nehezebbet nem is kérdezhetett volna. A pálya összegzése? Mérlege? Nem hinném. Talán inkább magáé az életé. Hiszen szövegem idézését így folytatja: „Keserűség váltakozik benne a hiteles derűvel.” Azaz, hogy nem lehet mindig csak vetni, de aratni soha. S hogy talán mégis, mégis van remény... És hogy melyik álláspontnak van ma

Bárány Tamást

több esélye és realitása? Ha én azt tudnám! Csillagjós volnék, vagy hivatásos futurologus, de ettől messze vagyok. Élem a mindennapok életét, hol a ború gyötrelmei között, hol a derűlátás bátortalan, mégis elringató reménységében. Tán nem kell mondanom, mikor érzem magam erősebbnek, bizakvóbbnak és boldogabbnak.

– Ön sorsfordító, embereket alaposan megpróbáló korszakok tanúja volt. Látott írókat is helytállni éppúgy, mint önmagukból kivetközni. Remélhetjük-e, hogy egyszer megírja – úgy, ahogyan csakis Ön látta – ezt a kort és benne önmagát? Kivételesen nem fikció, hanem dokumentum, vagyis memoár formájában?

– Hosszúra sikerült életutam során láttam bizony írókat is meginogni, botladozni, ám önmagából kivetközni aligha, hiszen ha látszatra ez történt vele, nem kivetkezett magából, csak addigi jelmezét vetette le... Annál több nagyszerű embert – embernek s írónak egyaránt kiváló – láttam és ismertem meg ebben a viharzó kétharmad évszázadban, amely életutamul kiszabott. De erről, külön, sincsen szándékom írni, ahogy a másik problémáról sem, ennél sokkal több bennem a megértés, és ahol kell, a megbocsátás. A korról viszont, amelyet sokszor a személyes szorongatás szorításában ismerhettem meg, már elmondottam a véleményem: minden jelentősebb prózai vállalkozásom (*Húsz év, Csigalépcső, Apátlan nemzedék, Város, esti fényben, Velünk kezdődik minden, Nagy idők tanúja, Egy életem át, Megjelenés fehér szmokingban*) erről tanúskodik, sőt a maguk módján még történelmi ihletésű munkáim is a ma érdekében kívánnak szólni.

José Saramago a munka gyümölcséről és az irodalom szerepéről

Kulcsár Katalin, műsorvezető: – *Maradunk a portugál irodalomnál. Jön az 1998-as esztendő Nobel-díjasa, José Saramago, akinek neve belekerült a nagykönyvbe. Az író új regénye, a Jézus Krisztus evangéliuma szerepelt az Európa Kiadó könyvheti kínálatában. Jézus itt földi emberként viselkedik, akinek két apja van, egy mennyei és a földi halandó, József. Saramagót telefonon hívta fel Baróti Éva.*

Baróti Éva: – *Egy ízben arról nyilatkozott, hogy bizonyos portugál mítoszokat el kell utasítani, át kell értékelni. Hogyan látja ezt ma, 2000-ben?*

José Saramago: – Nem arról van szó, hogy a nemzeti mítoszokat le kellene rombolni, inkább arról, hogy a korábbi nézetünk, miszerint Portugália történelme a legcsodálatosabb, a legtökéletesebb, minden nemzet fölötti, át kell értékelnünk. Gyermekként hatott ránk ez a nacionalista világnézet. Aztán a '74-es áprilisi forradalom után az írók és a történészek kezdtek más nézeteket vallani. Úgy érezték, újra

kell értékelni a történelmet, mégpedig lényegesen kritikusabb szemmel. Elmondható, hogy megpróbáltunk kiegyensúlyozottabb, valóságosabb képet adni a múltunkról.

B. É.: – *Milyen szerepet játszhat az irodalom az ezredforduló táján?*

J. S.: – Az irodalom szerepe nem küldetészerű, nem funkcionális. A korábbi nagy birodalmakon belül a nemzetek irodalma, beágyazódva az adott közegbe, valahogy mindig megmaradt. Történelmi és szociális érzületük meghazudtolása nélkül. Ebben a borzasztóan felgyorsult világban követhetetlen az informatikai forradalom, a gazdaság globalizációja, ebben a komplikált pénzügyi világban a pénznek honnan hová mennek. Mindez nagyon befolyásolja, meghatározza az emberek mentalitását. Az az írói feladat, hogy ezt az újfajta mentalitást hogyan tudjuk megmutatni, megformálni az írásainkba, hiszen a feladatunk az emberi lélek pontos megmutatása, megformálása.

B. É.: – *Hogy lehet, hogy Ön jó húsz évig hallgatott, amikor regényeiben szinte minden oldalon filozofál?*

J. S.: – Anélkül, hogy bármilyen messzemenő következtetést akarnék levonni ebből az összehasonlításból, Jézus Krisztus is csak harmincegy-harminckét éves korában kezdte el a maga munkáját. Kicsit így voltam ezzel én is. Manapság a művészek hajlamosak a kétszer kettőt háromnak, vagy ötnégy értelmezni. Ha valaki azt az elképesztő merészséget vállalja, hogy kétszer kettő egyenlő négygel, akkor felkapják a fejüket, és azt mondják, ezt aztán a filozófia. Hát én akkor filozófus vagyok, mert nekem a négy az 2x2.

B. É.: – *Az isten háta mögötti kis faluból származó fiatal fiú, José Saramago saját erejéből küzdötte fel magát az értelmiségi létbe. Vajon gondolta-e valaha, hogy egyszer ott áll majd Stockholmban, és átveszi a Nobel-díjat?*

J. S.: – Én voltam a leginkább meglepve. Korábban évekig egy kiadónál dolgoztam, de nem írtam semmit. Egyszer kezembe került Günter Grass Bádogdobja. Akkor én még sehol sem vol-

tam mint író, mögötte pedig már rengeteg munka állt. Kicsit kényelmentlenül érzem magam, ha belegondolok, hogy egy évvel később kapta meg a Nobel-díjat, mint én. Ezt ugyanis egy élet munkájáért szokták megítélni, én pontosan húsz évet dolgoztam érte. Ha visszagondolok a gyermekre, akinek csak tizenkilenc évesen volt először könyve, aki nem járt egyetemre, aki éjszákba nyúlóan a könyvtárakban szívta magába az irodalmi tudását, világos, hogy nem gondolt arra, ő az, akit sors a Nobel-díj felé vezet. Az én szemléletem az, hogy ne siessünk, hogy ne vesz-tegessük az időt. Tessék, még egy ellentmondás! Úgy gondolom, hogy az életem alátámasztja ezt a gondolatot, hiszen életemben sosem léptem elhamarkodottan, de egy perccet sem pocskéltam el előle. Sosem voltam törető, ambiciózus, sosem hajtott az, hogy diadalt arassak. Már tizenhét évesen is az mondtam, hogy a munkának beérik a gyümölcse.

(Elhangzott az Irodalmi Újság 2000. június 17-i számában.)

Ki tanyája ez a világ?

Liptay Katalin, műsorvezető: – *Balázs Attilát kegyeibe fogadta a szerencse, családi legendáriumból született a könyve, a Ki tanyája ez a világ? Helyszín a szülőföldje, a Dél-vidék, ahol egymásba botlanak a világgá futottak. Balázs Attila kollégánk most interjúalany.*

Balázs Attila: – Ezeket a történeteket a nagyapám mesélte, aki kilencvenhat éves korában, három évvel ezelőtt halt meg egy budai szanatóriumban. Ő az én hrabali Pepin bácsim, aki ennek a térségnek a történelmét mondja el, szélesebb értelemben vett családi figuráinkon keresztül, és én erre a családi emlékezetre támaszkodom. Azt hiszem, mióta prózát írok, ez egy nagyon fontos támasz és fontos vonal számomra.

Bán Magda: – *És őt nevezed vén zászlóhordónak?*

B. A.: – Ő a vén zászlóhordó, igen. Az alaptörténete a könyvnek az, hogy egy menekült érkezik a volt Jugoszláviába '56-ban. A határ közvetlen közelében van egy kis ta-

nya, ahol nagyon furcsa öreg emberek éldegélnek. Ez a menekült, aki melleleg sebesült is, valahogy betántorog erre a tanyára, az öregek fogadják. Nem az volt az elképzelése, hogy majd örökre lehorgonyoz ezen a tanyán. A másik szála a regénynek a vén zászlóhordó. Éppen az az alaphelyzete, hogy ez a bizonyos nagyapa-Pepin bácsi ott fekszik ebben a budai szanatóriumban, valaki, aki hozzám hasonló, meglátogatja a nagyapát, aki egészen századokra visszamenőleg, dél-amerikai helyszínt is beleszóve elmondja a családnak a történetét ebben a vérzivataros történelemben, amelyben a család férfitagjai hát igencsak érintettek voltak mindenféle háború által. Elmentek háborúba, visszajöttek, vagy nem jöttek vissza, ez így történt évszázadokon át. A faktumoknak látszó részeket hézagpótló fikciós részek váltogatják. Remélem, ez előről nem látható, hátulról ez jól meg van „csavarozva”, előről nem látszanak a csavarok, ezt me-rem remélni. Különben ezt a tech-

nikát nem én találtam ki, azt hiszem, Borgeshez kötik leginkább.

B. M.: – *Ez a nem túl terjedelmes regény sok mindent sűrít magában. Tehát a történeteken kívül még egy csomó ismeretet, profán legendáriumot vagy történelemmondást is, tehát a szerb történelemből, meg az angol legendák világából, Artúr király udvarából.*

B. A.: – Ez egy drámából született, és ezt a drámát olvasva, amikor jött ez az ötlet, hogy prózát írok belőle, akkor egy ilyen ötletem támadt, hogy a drámai utasításokat elsősorban kifejleszttem valamiféle hosszabb betétekké, és egy idő múlva észrevettem, hogy ez funkcionális a maga módján, és azt az érdekességet is észrevettem, hogy ezáltal, így, ebből a drámai szerkezetből válik prózává a dolog, a jelenben jelentkezik sűrítetten ez a történet és egyre több betétet gyártottam bele ebbe a prózába. Némelyik önállóan is működik, némelyik pedig len valamiféle lábjegyzetként vagy intermezzóként

B. M.: – *Tragikus is, komikus is, és a végén pedig szürrealistává válik. Hiszen az utolsó kicsi fejezet vagy bekezdés*

arról szól, hogy ez a két öregember, aki-vel a könyv elején találkozunk, Mihály és Dezső, ugyanúgy, mint ahogy az ideg-ve érkezése előtt, ott fekszenek a tanyán, és megint várnak valamire, és az egyik azt mondja, hogy „Figyélj, jön valaki!”, és a másik azt mondja, hogy már mindenki megérkezett, akinek meg kellett érkeznie.

B. A.: – Azt hiszem, hogy ez a fajta groteszk, tragikomikum jellemzi ezt a művet, és hogy a vége egy kicsit költészetbe hajló, lebegtetett, mindenesetre nem szeretném ezt úgy elbanalizálni, hogy lehozzam a földre, és egyszerű szavakkal megmagyarázzam. Tehát így a vége föl-kunkordik és kibomlik valamerre.

B. M.: – *És akkor ki tanyája ez a világ? Mert a könyv tanúsága szerint a miénk is, meg az elődeinké volt, tehát mindnyájunké.*

B. A.: – Mindenkié. Ugyanakkor senkié se. Senki se tudja a világban megtalálni a helyét. Szerintem téved, ha azt hiszi.

(Elhangzott az Irodalmi Újság 2000. június 17-i számában. Szerkesztő: Antal István. Felelős szerkesztő: Kőrösi Zoltán.)

Libri sikerlista

2000. június 2–15.

A Libri üzlethálózatban regisztrált vásárlások számítógépes összesítése alapján

1. Esterházy Péter:
Harmonia caelestis
Magvető Könyvkiadó

2. **Körkép 2000**
Magvető Könyvkiadó

3. Janikovszky Éva:
Ájlávjú
Móra Ferenc Könyvkiadó

4. Bolton Ervin:
Visszaszámlálás I.
Park Könyvkiadó

5. Rowling, J. K.:
Harry Potter és a bölcsék köve
Animus Kiadó

6. Golden, Arthur:
Egy gésa emlékiratai
Trivium Kiadó

7. Rowling, J. K.:
Harry Potter és a titkok kamrája
Animus Kiadó

8. Vitray Tamás:
Vitray
Hungalibri Könyvkiadó

9. Hankiss Elemér:
Beszélgetések életről és halálról
Helikon Kiadó

10. Parti Nagy Lajos:
Hősöm tere
Magvető Könyvkiadó

11. Szép versek 2000
Magvető Könyvkiadó

12. Antal Imre:
Pami
EPS Trade Kft.

13. Márai Sándor:
Összegyűjtött versek
Helikon Kiadó

14. Baló Júlia:
Rejtély
Magyar Könyvklub

15. Závada Pál:
Jadviga párnája
Magvető Könyvkiadó

16. Kostolany, André:
Tőzsdepszichológia
Perfekt Kiadó

17. Schäffer Erzsébet:
Pipacsvirágom
Cartafilus Kiadó

18. Lukacs, John:
Öt nap Londonban 1940. május
Európa Könyvkiadó

19. Habe, Hans:
Magyar tánc
K.U.K. Könyvkiadó

20. Kardos G. György:
Csak úgy mesélek
Göncöl Kiadó

Aba-Zsennye

Aba Fejér megyei község, Zsennye Vas megyei. A két település nevét az kapcsolja össze, hogy mindkettőben van olyan műemlék, amelyet a millenniumi műemlék-helyreállítási program keretében újítanak fel, s így mindkettő szerepel az *Oszlopokat emeltünk, hogy beszéljék a múltakat* c. kötet lexikon részében, mégpedig Aba az első „szócikk”, Zsennye az utolsó. Közben vannak olyan településnevek, melyeket ritkán hallunk emlegetni, és megmozgatják az erre érzékeny olvasó fantáziáját, vajon honnan erednek ezek az elnevezések, mi lehet a történetük? Mutatóba néhány ilyen a határon belüli és határon túli magyar települések nevéből: Ádámos, Anarcs, Balatoncsicsó, Boconád, Csépa, Dozmat, Hidegség, Kissikátor, Markotabödöge, Szalonna, Tarnaméra, Vejti, Vilonya.

A kötetet Baán László, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma közigazgatási államtitkára mutatta be június 14-én a felújított Nagytétényi Kastélymúzeumban. A Minisztérium, valamint az Országos Műemlékvédelmi Hivatal által gondozott millenniumi műemlék-helyreállítási lexikona két részből áll, az első rész színes képekkel gazdagon illusztrálva a kiemelt műemlék-helyreállításokat mutatja be, a második rész települések szerinti ábécérendbe szedett szócikkekben közli a 11 különböző program keretében felújított, illetve felújítás alatt álló műemlékek adatait, a felújításra szánt pénz összegét és a forrásul szolgáló pályázat megnevezését. A kötet pillanatkép épített örökségünk mai állapotáról, helytörténezszer és a jövő történezszer számára pedig hasznos segédkönyv, adattár lehet.

Most két hétig akciósan a kiadótól:

Lakatos Imre: *Bizonyítások és cáfolatok*
1480 Ft helyett 990 Ft

Péter Rózsa: *Játék a végtelennel*
1500 Ft helyett 990 Ft

TYPOTEX

1024 Budapest, Retek u. 33-35.
Tel./fax: 316-3759; www.typotex.hu

PARNASSZUS ANTIKVÁRIUM

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 50. Tel./fax: 311-6049
vásárol régi könyveket, könyvtárakat, műfaji, tartalmi, időbeli kötöttségtől mentesen, ám válogatva.

„Mindenfélét, de nem mindent”

Előzetes telefonos egyeztetés alapján
díjtalan kiszállítás, szállítás.

Minden könyv egy helyen! TANKÖNYVCENTRUM a Kódex Könyvárúházbán

Budapest V., Honvéd u. 5. (A Parlamenttől egy percre.)
Telefon: 331-0126, 331-0127

Az általános és középiskolai tankönyvek közel teljes választékával várjuk kedves vásárlóinkat.
Minden könyvet egy helyről!

Magyar irodalom

Pap Károly:
Drámák

Múlt és Jövő Kiadó
Pap Károly művei 6. kötet
297 oldal, 1250 forint

Az 1897-ben született – első sorban prózaíróként ismert – Pap Károly életművének kiadására vállalkozott a Múlt és Jövő Kiadó. Nemrégiben jelent meg a sorozat hatodik, az író drámáit tartalmazó kötete. Pap Károlynak egyébként sem színészként, sem íróként nem volt szerencséje a színpaddal. Első darabját, a *Szent színpadot* életében nem adták elő, és – mint a kötethez az Utószót író – *Petrányi Ilona* irodalomtörténész is említi, halála után hosszasan kallódott, mígnem a Magvető Kiadónál 1973-ban a színműveit először megjelentető kötetben napvilágot látott. Következő drámája a *Leviát György* – amely töredékes kéziratban maradt az utókorra – az író legsikerültebb drámája lehetett volna, ha befejezi. Az első világháború idején, az olasz fronton játszódó darab hőse az író alteregója, egy lelkes, idealista katona, akitől, amikor kiderül, hogy zsidó származású, eltávolodnak katonatársai, majd ellene is fordulnak. A *Leviát György* – ha elkészül – kora egyik legizgalmasabb etikai-filozófiai paraboladrámája lehetett volna, amelyben összefoglalódhattak volna mindazon kérdések, elméletek, problémák, amelyek az író egész életében foglalkoztatták, amelyek cikkeiben, prózai írásaiban, vitairatában is megjelennek: az asszimiláció, a zsidóság és a magyarság együttműködésének kérdései, lehetőségei és korlátai. A vészterhes harmincas évek végén – a fasizmus uralomra jutásának idején – akárcsak az erőszakot megremült értelmiségi kortársai, és pályatársai – az ő figyelme is a Biblia világa felé fordul, hiszen belőle akar korának szóló példázatot és

hitet meríteni. Az 1939–40-ben írott *Batséba* című drámai játékkal (drámai példázattal) ugyancsak saját korának, szűkebb közösségének üzen. A Pap Károly-életmű egyes méltatói ezt a drámáját tartják a legegységesebbnek a drámaírói munkásságában. Mások a darab legfőbb erényül nyelvi szépségét, líraiságát említik. Amire utolsó színpadi művét, a *Mózes* végre színpadra állítják a Goldmark Teremben, az állami színpadokról a zsidótörvények miatt kitiltott művészek színházában, addigra már kivonul az irodalmi életből, s elfordul a valóságtól. (Műveinek jellemzői: az irracionális, a költőiség és a romantika). Bár a Mózes nem hibátlan mű, költői szépsége s „üzenete” miatt a kortárs kritikusok is a jelentős darabok közé sorolták. Kunszery Gyula kritikája szerint – az ő Mózes EMBER, azaz líraiság, vergődőbb, modernebb, mint ószövegségi mintája. Hamleti, vagy még inkább Bánk bán-i jellem, aki a szenvedőkkel való együttérzés nyomán jut el a hatalommal való szembefordulásig, a hatalomról való lemondásig. Bátor ember, akit erkölcsi szigorúsága tesz természetfeletti lényé, istenemberré. A fasizmus korában ezt kimondani, ebben állt Pap Károly erkölcsössége. Ez adott neki jogot ahhoz, hogy önmagát már nem egy közösség, nép, vagy vallási felekezet, hanem az egész emberiség írójának érezze, aki hisz egy új, kizsákmányolásmentes, jobb világban. *Batséba* és *Mózes* című darabjai nem a hagyományos értelemben vett drámák, színművek. Sokkal inkább illik rájuk a „különálló dramatisztikus képek sora”, illetve a „drámai lüktetésű eposz” műfaji meghatározás.

Elgondolkoztató, hogy Pap Károlyt még drámaírói „utóéletében” sem értékelték meg kritikusai. Az 1973-ban, a Magvető Kiadónál megjelent drámakötetét a kritikusok egyszerűen a „romantikus” jelző-

vel intézték el. Pedig nála jobban senki sem tudta, hogy a líraiság, a példázatszerűség, a parabola-forma, az irgalomba és a megbocsátásba vetett hit és annak üzenete az egyedül lehetséges morális „túlélési” lehetőség egy olyan korban, amikor „az ember úgy elajult, hogy önként, kéjjel ölt, nemcsak parancsra”.

Személyes tragédiája, s perze a huszadik századi magyar irodalom tragédiája is, hogy neki ezt a kort ezzel a tiszta erkölcsiséggel nem sikerült – legalábbis fizikailag – túlélnie.

– *show* –

Külföldi irodalom

Bernhard Schlink:

A felolvasó

Helikon Kiadó, Bp., 2000,
139 oldal, 1180 Ft

Hányszor hallottuk már, hogy elfogytak a történetek, ezért áll a legtöbb mai regény gomolygó-hullámzó életérzések, vagy olyan töredékek, melyeket meghökkenítő (első látásra nem feltétlenül logikus) sorra illeszt össze a szerző, s a mi dolgunk, olvasóké, leginkább az, hogy a motívumokból, mint holmi kirakósjátékból, értelmes mozaikot rakjunk össze. Az ember már-már bele is törődne, hogy ennek így kell lennie és nem másképp – de akkor egyszerűen csak előáll egy (számomra legalábbis) ismeretlen német író, aki azzal lep meg, hogy tud egy igazi történetet. Egy olyat, amelyet még nem olvastunk, aminek a motívumai nem köszönnek vissza korábban olvasott más regényekből. Bernhard Schlink mesél, anélkül, hogy anekdotázásba fulladna, pontosabban: elmesél valamit, és ehhez nincs szüksége semmiféle fakszínra. Hogy az ártatlan kalandként induló históriának a kamasz Michael és Hanna nevű érett szerelme között mi lesz a kifejelete, semmiféle sablon alapján nem tudjuk előre kitálatni. Mi tagadás, ez külön is

élvezet. Az életben se szoktuk előre tudni, minek mi a jelentősége, melyik apró gesztus az, amiből érthetnénk – ezért olyan kiszámíthatatlan a valóság, s ezért untat egy ponton túl a legtöbb regényfikció. Schlink azonban engedi, hogy mi is úgy ismerjük meg az eseményeket, ahogyan mit sem sejtő hőse: ettől aztán különösképpen azonosulunk vele. Hogy a sztori a végén átfordul az ellenkezőjébe, hogy Hanna analfabétizmusának kiderülése után még egyszer, de most már másképp, át kell gondolnunk mindazt, ami történt: nem írói trükk, de annak is első osztályú volna. Amellett persze, hogy (fentebb ismertetett okok miatt) élvezet olvasni a történetet, van másféle, megrendítő és felzaklató „üzenete” is. Auschwitz, a bűn és bűnhődés problematikája ezúttal egészen szokatlan kontextusban jelenik meg. Hogy miként, nem árulom el, de azt idemácsolom, amit Schlink a regény végén úgy mond ki, hogy még sokáig visszhangzik bennünk: „Életünk rétegei oly szorosan rakódnak egymásra, hogy a későbbiekben mindig a korábbira bukkanunk, nem olyanra, mint ami már elmúlt és elintéződött, hanem mint ami még létezik és élő és eleven...”

Ny. A.

Virginie Lou:

Himnusz a fényhez,
a dinoszauruszok korában

Európa Könyvkiadó, 2000,
163 l. 1100 Ft

Igazából a meghittség, a családi összetartozás hiányáról szól a finommívű kisregény, melynek hősnője nem véletlenül választ egy távoli ismerőst arra, hogy írásban elmondja neki élete kiheverhetetlen megrázkódtatását. A rémítő és megalázó történet lényegét az a léha paradoxon világítja meg élesen, amely szerint mindenkit érhet baleset, ha idejében odaérkezik. (Klasszikusabban lásd még: Szent Lajos király hídja.) Filozófikus

A H OLNAP KIADÓ AJÁNLATA

Hans Sebald
**BOSZORKÁNYOK
HAJDAN
ÉS MA**

MÁNDY IVÁN
Francia kulcs
A huszonegyedik
utca
312 oldal, kötve
1800 Ft

Hans Sebald
**BOSZORKÁNYOK
HAJDAN
ÉS MA**

TERSÁNSZKY JÓZSI JENŐ
A félbolond
Egy ceruza története
444 oldal, kötve
2200 Ft

Hans Sebald
**BOSZORKÁNYOK
HAJDAN
ÉS MA**

BÁLINT ÁGNES
Mazsola
80 oldal,
2+2 szín, kötve
990 Ft

Hans Sebald
**BOSZORKÁNYOK
HAJDAN
ÉS MA**

HANS SEBALD
**Boszorkányok
hajdan és ma**
284 oldal, kötve
1690 Ft

PÉCSVÁRADI GÁBOR
Jeruzsálemi utazás
272 oldal, kötve
1690 Ft

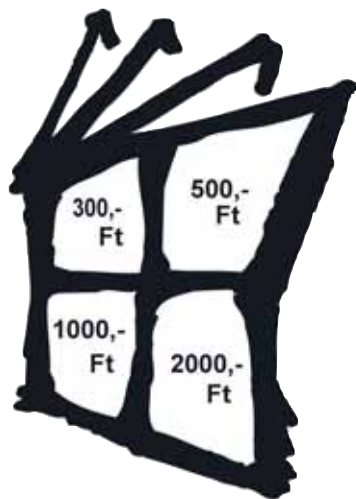
A KÖTETEK MEGRENDELHETŐK:

HOLNAP KIADÓ 1111 Bp., Zenta u. 5. T/F: 466-6928, Holikon Könyvesbolt 1111 Bp., Zenta u. 5. 209-4694,
TAN-TÁRS KÖNYVKERESKEDÉS 1072 Bp., Nyár u. 14. T/F: 322-9846

HŐSÉGAKCIÓ

a Fókusz Könyvárúházkban
július 1. és 31. között

Hatalmas áren-
gedménnyel kíná-
lunk könyveket
minden Fókusz
Könyvárúházkban,
hogy szabadsága
előtt, közben,
esetleg után is le-
gyen mit olvasnia.

Böngésszen
boltjaink
akciós
kínálatából!

Líra és Lant Rt.

Ahol Ön megtalálja
Hőségaikciókat:

1072 Budapest, Rákóczi út 14.
4026 Debrecen, Hunyadi u. 8–10.
3530 Miskolc, Széchenyi u. 7.
7621 Pécs, Jókai u. 25.
6720 Szeged, Tisza L. krt. 34.

fókusz
könyvárúház

www.fokuszonline.hu

IDÉZŐ

ELSŐ MAGYAR KÖNYVSZEMELVÉNY ÚJSÁG

Hirdessen az
Idézőben
60 000 példány-
ban

Az Idéző nagy
példányszámá-
val, kedvező ár-
és engedmény-
rendszerével le-
hetővé teszi a
könyvkiadók számára, hogy a fil-
mekhez és hangzó anyagokhoz ha-
sonlóan – amelyek saját maguk egy-
egy idézett részletével keltik fel a
néző, hallgató figyelmét, igényét a
vásárlás iránt –, a könyvek is egy-
egy részletük bemutatásával keltsék
fel az olvasó vágyát a teljes mű meg-
vásárlására és elolvasására. Termé-
szetesen a könyvkiadók és könyv-
terjesztők a hagyományos hirdetési
lehetőségek teljes skáláját is igénybe
vehetik az Idézőben.

A lap adatai

Formátum A/4, terjedeleme 16–32
oldal, változó, példányszám 60 000,
papír 45 g újságyfólia, borító 4
szín, color, belvív 4 szín, color, egy
szín, változó, rácssűrűség 40.

Terjesztési adatok

A lap terjesztése országos, ingyenes,
könyvesbolt-hálózatokban és nagy-
kereskedők közvetítésével hálózat-

HIRDETÉSI DÍJAK

Fekete-fehér		Színes	
1/8 oldal	15000 Ft	1/8 oldal	26000 Ft
1/6 oldal	20000 Ft	1/6 oldal	36000 Ft
1/4 oldal	30000 Ft	1/4 oldal	53000 Ft
1/3 oldal	40000 Ft	1/3 oldal	72000 Ft
1/2 oldal	60000 Ft	1/2 oldal	102000 Ft
1/1 oldal	120000 Ft	1/1 oldal	186000 Ft
Címoldal 1/3 színes 102000 Ft			

hoz nem tartozó
könyvesboltok-
ban, az alábbi
megoszlásban:

Libri Kft. 25 000
példány, Líra és
Lant Rt. 20 000
példány, Biblio-
fil Kft. 3000 pél-
dány Könyvtár-
ellátó Kht. (könyvtáraknak) 1500
példány, Lap-Ics Kft, Kiskapu Kft,
Hungalibri Kft, Sunbooks Kft, Fa-
lukönyv-Ciceró Kft, Zagora 2000
Kft, Talentum Kft, Helikon Köny-
vesház, Pont Könyvesbolt, Írók
Boltja 10 500 példány

Engedmények

SZEMELVÉNY: 1/1 vagy nagyobb
felületen 50 % kedvezmény
GYAKORISÁGI ENGEDMÉNY:
legalább 3 egymást követő számban
legalább 1/4 oldal megrendelése
esetén 10 %

ÉVES SZERZŐDÉS esetén:

10–30 %
IDÉZŐ ÉS KÖNYVHÉT („Idéző-
ben színes + Könyvhétben fekete”
akció) éppen esedékes számában
történő hirdetés együttes megrende-
lése esetén már egy alkalommal is
30 % (Csak azonos méretű keretes
hirdetésekre.)

A kedvezmények nem vonhatók
össze.

Technikai költség: lemezen vagy fil-
men történő anyagleadás esetén
nincs, egyéb esetekben 10 % felár.

**AZ IDÉZŐ KÖVETKEZŐ
SZÁMA SZEPTEMBER
ELEJÉN JELENIK MEG.**

Lapzárta augusztus 14.

Részletes tájékoztatás és hirdetésfelvétel a Könyvhét szerkesztőségében:

1114 Budapest, Kanizsai utca 41.

Tel./fax: 466-0703 Tel.: 209-1875, 209-9140, 209-9141

E-mail: konyvheth@dpg.hu

kifejezéssel a véletlenek mögött lesben álló szükségszerűség a mű általánosítható témája. Ha nagyobb formátumú írótól származik, felfoghatnánk akár sorstragédiának is a beteljesülő baljóslat részleteiről tehetségesen tudósító feljegyzéseket.

A régiségboltban dolgozó, restaurátor asszony és félresikerült filmsként népművelőködő férje elhidegülésének históriájában fel lehet fedezni némi lélektani következetlenséget. Nevezetesen azt, hogy egy olyan precíz elemzésekre képes valakinek, mint amilyen az antikváriusnő, a különböző apró előjelekből hamarabb is észre kellett volna vennie, hogy házasságuk éppoly kilátástalan, mint egzisztenciájuk, amiből alig tudnak megélni. Bonyolultabb logikával azonban (amely a rejtetten rétegzett könyv sajátossága), úgy is föl lehet fogni a helyzetet, hogy annak jóvátehetetlen brutalitása igenis *kell*t a kapcsolat reménytelenségének fölismeréséhez és az ebből következő súlyos döntés meghozatalához.

A *Kamocsay Ildikó* érzékenyen pontos fordításában megjelent alkotás a francia irodalom elit pszichológizáló hagyományait követi, megbecsülendő eredetiséggel. Külön erénye, hogy az író nem hanyagolja el a viszolyogtató szerelmi háromszög (vagy négyyszög) társadalmi háttérének fölillantását sem. Ezt a penetráns hátországot persze a semmiből felbukkanó ifjú merénylő képviseli – emlékezetesen. Közelebről úgy, hogy vele együtt megjelenik a modern regényekből ma már úgy látszik kihagyhatatlan bűnügyi motiváció; a felszínesebb olvasók igényére is figyelmezve.

Iszlai Zoltán

**Patricia Cornwell:
Postmortem**

Európa Könyvkiadó
370 oldal 998 Ft

Ez a hetedik. Bár valójában az első, de az élet úgy hozta, hogy

a kezdet így a végére sikeredett. És még ez is látszólagos, mert tudni, hogy jön a nyolcadik, meg a sokadik, újabb lidérces éjszakába hajszolva az erre fogékonyakat. Patricia Cornwell és Scarpetta doktornő – pontosabban igazságügyi orvosszakértő – duettjéről, azaz az előbbinek az utóbbiról írt könyveiről van szó.

Scarpetta doktornő bonctermi történetei az olvasót – beleértve engem is – nem hagyják nyugodni, álmatlanul, vagy mint fentebb már jeleztem, lidércesen forgolódva borzolják gondolataimat. Pedig mára meglehetősen edzetté válhattam a valós horrorok túlélését tekintve, különösen így olvasva, nem szoktam remegni az izgalomtól. Nem is remegek, csak nem tudok aludni.

Mesélték, hogy az egyik pszichokrimi-film kísérő effektjét olyan rezgésszámú hanghullámokból állították össze, amelyek az agyban a rettegés érzetét keltették. Hogy ezt betűk sorolásával is elő lehet-e idézni, azt majd meg kell kérdezni egy illetékestől, addig azonban kérem elfogadni az én tapasztalati megállapításaimat: ez a könyv nagyon felkavaró: mesterien, ördögien.

És ez, amelyen most túljutottam – és túljuthat mindenki, aki a kék oldalfestésétől, ki tudja miért, megfosztatott kötetet elolvassa –, szintén tönkre tette a napjaimat-éjszakáimat. Használható megoldás: tessék gyorsan olvasni, előbb túl lehet esni a fájdalomakon.

Sajnos ez nem adatott meg a könyvben szereplő áldozatoknak, ők keserves és hosszas szenvedésekkel teli halállal haltak meg.

Valami azért zavar ezekben a történetekben: a gyilkosok szinte kivétel nélkül a közvélemény tetszésének megfelelően halállal lakolnak, s csak sejtethetjük, találgathatjuk tetteik indítékát. Tapasztalatainkra, tanulmányainkra hagyatkozhatunk, vagy ha kedvünk tartaná, írhatnánk egy lábgye-

zetekkel kiegészített kötetet, amelyben elemeznénk Patricia Cornwell munkásságát, technikáját.

Apropó technika. Azt is szokás mondani, hogy a női lelkeket igazán férfírók tudják jól lefesteni-megírni, míg ez fordítva ritkán sikerül. Sőt az is ritkán, hogy a nő jobban megírja a nőt, mint a férfit. Ez most nincs így, Scarpetta igazi nőies nő, nő által megírva.

Bagota / ity edt.

Esztétika

**Radnóti Sándor:
Krédo és rezignáció**

Argumentum–Lukács archívum,
222 l. 1200 Ft
(*Alternatívák sorozat*)

Legalább annyira szól Lukács György radikális szemléletváltozásáról és politikai magatartásáról *Radnóti Sándor* mélyenszántó tanulmánya, mint magáról *Walter Benjamin*től, aki az igen alapos könyv központi alakja.

Az 1940-ben elhunyt nagy német gondolkodót az esztétikatörténészek általában a romantikus kapitalizmus-ellenesség egyik elit kultúrkritikusaként tartják számon. Tisztán elméleti belátásai közül az allegória és a szimbólum esztétikai lényegének fejtegetéseit becsülik nála a legtöbbször. E kérdésekkel behatóan foglalkozik szerzőnk is ebben a nagyívű, jól szerkesztett esszéjében. Ugyanakkor tagadhatatlan, hogy korántsem csak művészetbölcséleti problémák izgatják, amikor a '70-es években nekifogott a Benjamin fémjelzte életmű áttekintésének, boncolgatásának.

Műve érdekességét – elnagyoltan fogalmazva – az a dilemma adja, hogy vajon mi vezette az olyan magasrendű elméletet, mint például Lukács és a vele kapcsolatban álló Benjamin, a marxizmushoz s juttatta el oda, hogy beálljanak a szocializmus hívei, né tán többé-kevésbé forradalmi lelkületű szálláscsinálói közé.

Walter Benjamin *A német szomorújáték eredete* című írásában viszi véghez azt a döntő fordulatot, hogy a művészetet már nem zárt rendszernek fogja fel – a szép fogalmával a centrumban. Inkább azon kezd lelemni egy mű jelentőségét és igazságát, hogy mennyiben tükröződik benne vissza a világ folyamatainak egysége és egésze. Radnóti szerint ez a fölismerés csábítja át a szépség mibenlétéről töprengő széplelket a való világba. Egyszersmind szembeesíti bizonyos történelemfilozófiai nézetekkel, amelyek elválaszthatatlanok a politikától, a baloldaliság értékelésétől.

Benjamin vonzalma a kommunizmus iránt csökkent a halála előtti évtizedben. Akkori megnyilvánulásaiban felerősödnek a kritikai meglátások – a történelmi tapasztalatok következtében. Munkásságának főként az a része maradt eleven, amely a műalkotás és a befogadás viszonyát, a régi és új kultúra összefüggéseit, a magas kultúra és a tömegizlés szembenállását érinti. A futó olvasásnál többet érdemlő tanulmányt Radnóti személyes vallomása zárja. Ebből válik világossá, hogy az érdeklődők a '70-es évek feldolgozatlan eszmétörténetének részleteibe nyernek (önkritikus) bepillantást a könyvben.

– iszlai –

Klasszika-filológia

**Rimóczi-Hamar Márta:
Horatius, Vergilius
és Maecenas**

Akadémiai Kiadó, 178 oldal,
1200 Ft

A mikrofilológiai tanulmányokból álló, mives borítóval ékeskedő kis kötet alcíme biztatólag szólítja meg az olvasót: érdemes megküzdenie a nem könnyű szöveggel, mert nem hiába klasszikus a téma, örök érvényű értékekkel szembesülünk általa. Az alcím ugyanis:

Barátság és hírség Augustus Rómájában.

Augustus kora aranykorként él (ha él még) a közhelyes gondolkodásban. (Már azok gondolkodásában, akiknek tudatából nem hullottak ki egyáltalán rögtön iskoláik befejezte után a gyakorlati életben nem közvetlenül hasznosítható ismeretek, így a történelmi és az irodalomtörténetiek).

Az első római császár kora óta eltelt kétezer esztendőben megszámlálhatatlanul sok nosztalgikus „bearanyozódás” zajlott le a megszépítő emlékezetben. Mind a világ-, mind a magyar történelemben, illetőleg tudat-történetben találunk hasonló példákat.

Ha nem kerül kezünkbe Rimóczi-Hamar Márta könyve, Augustus-képünk bizonyára örökre megmarad azon a „polcon”, amelyen iskolai tanulmányaink során elhelyeztük. A filológus szerző azonban más utat járt be. Érdekes erről saját magát idézünk:

„Horatius velem volt, velem van évtizedek óta. Érettségi tételek (...), szakvizsgatételtem (...), szakdolgozatom témája (...). Szünet nélkül szólt hozzám Horatius. Érteni, érezni akartam gondolatait, a tények mellett a lényeg megragadására törekedtem. Valami „látszatlényeg” vonta be a „valódi lényeg”-et. Híres, ismert, érett ódáiban, ahol öröm, tavasz, *amor* és mámor tombol, hirtelen valami sötétség, árnyék vagy éppen a *Pallida Mors* jelenik meg, mindenkit egyformán fenyegető kegyetlenségével. Ilyenfajta ellentmondások erősítették bennem azt a feltevést, hogy Horatius nem lehetett elvtelen kiszolgálója Augustus „aranykor”-ának, mint ahogy Vergilius sem volt, nem lehetett az. Róla mindig meggyőződéssel vallottam otthon, magánéletemben és az egyetemen, óráimon egyaránt, hogy nem zengte, nem hirdette Augustus „békéjét és aranykorát”. Pontosan látta, érezte, majd

megtapasztalta (Gallus, a költőbarát halálba kergetése Kr. e. 26-ban!), hogy „aranykorszakkal” befedett kegyetlenkedések sorozatából adódik össze az „eszményi” aranykor. Úgy éreztem, több a salak, mint az „aranyugár” e dicsőítő korszakban.”

A filológia munka keveset érne, ha szerzője az „áthallásokra” hegyezné ki mondanóját. A „laikus” olvasó azonban közelebb kerül a megidézett korhoz, ha nem fojtja el saját történelmi élményeit, asszociációit.

T. I.

Politológia

**Helmut Schmidt:
A globalizáció**

Európa Kiadó, 1999. 950 Ft

A háború utáni évtizedek egyik legnevesebb politikusa, volt kancellár, 1997/98 fordulóján három előadást tartott a düsseldorfi egyetem diákjainak a mára megkerülhetlenné vált globalizáció fogalmáról. Magas színvonalú, vitaindító elemzésében értően összefoglalta a fogalom gazdasági, gyakorlati-politikai, valamint szellemi-kulturális dimenzióit. Előadásai keményen bíralt – elsősorban a német jogrend, és a gazdaság vonatkozásában –, ugyanakkor átgondolt tanácsokkal, észrevételekkel gyarapította a hallgatók elképzeléseit a jövő Nyugat-Európájáról. A három előadás könyv formájában is megjelent. Elsőként a globalizáció fogalmát tisztázza benne, példaként említi a kábeltelevét, a multinacionális cégeket, a fejlett légi közlekedést, a nemzetközi banki életet. Vagyis: a XX. században az öt kontinens között rengeteg új, mennyiségi és minőségi összekapcsolódás jött létre, az egyik helyen történő változás hatással van a másik helyre is. A globalizációnak vannak általános érvényű hatásai: megduplázódott a világgazdasági árucserében

Szociológia

**Elisabeth Badinter:
A szerető anya**

Az anyai érzés a 17–20. században

Budapest, 1999. Csokonai Kiadó, 311 old. 980 Ft

Vitairatra készülök néhány sorban egy egész tanulmánykötettel szemben. Legfőbb üzenetét vonom kétségbe Elisabeth Badinter könyvének, azt tudniillik, hogy szerinte „az anyák szeretete sem más, mint a többi szeretet: változó és feltételekhez kötött, nem pedig ösztönös”.

Az állatvilágban ismerünk jó meg rossz szülőket, hogy csak a madarakat vegyünk példaként, a kakukktól a fecskéig terjed a skála. A törzsfejlődés csúcán helyet foglaló ember miért ne érné fel ésszel, hogy saját érdeke a fajfenntartás, amely esetében köztudottan nem fejeződik be az utód világrahozásával, mert ápolás nélkül az emberpalánta elpusztulna. Még a kannibál népeknél is működik az ösztön, hiszen a csecsemő nyilván zsengebb falat akár a serdülő korúknál is, az emberevők mégsem falták fel önnön magzatukat.

Azt elismerem, hogy az ösztönöket lehet leplezni, elfojtani, kioltani, amely hatások a történelem különböző korszakaiban hatottak is. A vallás az összes bűn megtestesítőjének kikiáltva szigorú elbánásban részesítendőnek tekintette a gyermeket, a szocialista nézet masszásítani szerette volna a felnövekvő nemzedéket, napjainkban pedig az elfoglalt és fontos beosztású nő mítoszával igyekszünk leplezni, hogy azok a generációk, akik előtt nem állt családi, csak bölcsődei, óvodai, kisdobos vagy úttörő közösségi példa, nem tudnak mit kezdeni otthonukban cseperedő kicsinyeikkel. De itt sem mellőzhető a társadalmi indíttatás, mert ha az anya depressziójáról, munkához való jogáról, hivatástudatáról és fontos megbízatásáról, valamint a gyermek vele egykorúak társasága iránti vágyáról be-

Sz.Zs.

szélünk, máris kevesebb alkalom marad arra, hogy megvittassuk: miért nem lehet két fizetésből sem fenntartani a családot...

A kötet történelmi tényeket, tapasztalatokat emocionális érzelmek nélkül felmutató, nagyobbik része érdekfeszítő. Társadalmi kör-, kor- és kórképet ad, amely nevelési irányzatok egész sorát ismerteti meg olvasójával.

M. Zs.

Kriminológia

Dr. Sárkány István:
Az időskor viktimológiája
BM Kiadó, 1999. 840Ft

A '30-as években fordult elsőként a szociológusok, pszichológusok, büntetőjogászok stb. figyelme a bűnelkövető mellett a sértett felé. Lassan kialakult egy új tudományág, a viktimológia, mely a kriminológia más ágaihoz képest gyors fejlődésnek indult. Az életkor és a bűnözés, vagy a sértettek és áldozatok szerepének vizsgálatát eddig elsősorban fiatalokúakon végezték. Jelen kötet kifejezetten az idős sértettekkel foglalkozik. Azt vizsgálja, hogyan válnak áldozattá. Magyarországon a sértetti jellemzők feltárásában segítséget jelentett a '80-as évektől vezetett rendőrségi – ügyészégi bűnügyi statisztika. Ennek alapján mérték fel az idősök viktimális érintettségét 1985–1998 között három fő területen: a közlekedési, az erőszakos, valamint a vagyon elleni bűncselekmények estében. E vizsgálatot indokolta az időskorúaknak a hazai népességben belüli abszolút száma és aránya. Számarányuk a vizsgálat időszakában 12–13% volt. Íme néhány jellemző a kutatási eredményekből: a bűnözési arányoknak megfelelően növekedett az idős áldozatok száma is, nőtt a vagyon elleni bűncselekmények áldozatainak száma, a bűncselekmények jellege, módja durvábbá, kegyetlenebbé vált,

ezzel együtt növekedett a bűnözéstől való félelem. A szerző felhívja a figyelmet a média kétarcú szerepére az áldozatokkal szemben. Az idősök elmagányosodása és kiszolgáltatottsága (vö. tanyai öregek) ellen több megoldási javaslatot ad – úgy, mint idősgondozási szervezetek fejlesztése, ezzel együtt az idősök gazdasági pozíciója romlásának megállítása –, de maga is nyugtalanítónak látja a jövőképet. A kötet végén található statisztikai táblázatok összessége is erre utal..

Sz. Zs.

Emlékirat

Boldog és boldogtalan éveim Liszt Ferencsel Marie d'Agoult grófné emlékiratai

Budapest, 1999. Palatinus-könyvek, 319 oldal, 1600 Ft

Goethe megsimogatta a fejét gyermekkorában. A mennyet és a poklot megjárt felnőtt asszonyként Spinoza világának végtelenjébe feledkezett bele. Egy ideig közös szalont vitt George Sanddal, s három évig szerelemben, további öt esztendeig se vele-se nélküle-érzésekkel küzdve élt együtt a közben társasági dámák, hercegnők és híres kurtizánok (például a Dumas megörökítette Kaméliás hölgy, Marie Duplessis) körében forgolódo Liszt Ferencsel.

Marie d'Agoult grófné a XIX. század első felében, amikor részint egyházi hatásra egész társadalmak hirdették, ha nem is mindig hitték, hogy a nőnek a legfontosabb erénye, ha lemond a saját életéről, hogy a női nem törvénye az engedelmesség és a szenvedés, nos, ebben az erkölcsei közegeben a grófné közel harmincévesen odahagyta a párizsi társasági élet egyik központjaként emlegetett otthonát, nála tizenöt esztendővel idősebb férjét, két kicsiny gyermekét és külföldre szökött Liszt Ferencsel. Három közös gyerekük szüle-

tett, akiket a szakítást követően Marie naplójegyzetei szerint elszakítottak tőle, más vélemények alapján önként bízta őket Liszt édesanyjára, s még akkor sem fordított egyetlen fillért sem neveltetésükre, amikor tetemes vagyont örökölt. A zeneszerző apa pedig két gyermekük halálakor sem ragadott tollat, hogy ha fájdalmát nem is, de részvétét nyilvánítsa...

A magyar könyvkiadás régi adósságát törleszti, amikor közzéteszi Marie d'Agoult grófné *Boldog és boldogtalan éveim Liszt Ferencsel* című memoárját. A kötet 1927-es kiadását a grófné unokája, végrendeleti örököse, Daniel Ollivier (az egyik Liszt-leánygyermek fia) rendezte sajtó alá.

(mátrabázi)

Aforizma

Bölcsességek a szerelemtől
Palatinus
76 oldal, 796 forint

A Palatinus Kiadó, *A csend ajándéka* sorozatának legújabb, nyolcadik kötetébe a szerelemtől szóló aforizmákat gyűjtötte össze Háy János szerkesztő. A boldog szerelemben élők éppúgy megtalálják ebben a kötetben a maguk bölcs mondását, mint a szerelemben csalódottak, az igazi szerelem után vágyakozók. Változatos azoknak az íróknak, költőknek, bölcselőknek a köre is, akik ezzel a titokzatos érzéssel találkoztak, megfogalmazták a maguk „szerelem-elméletét”. A szerelem

ugyan egyike azoknak az érzéseknek, amelyeket jobb gyakorolni, mint elképzelni, talán mégis igazat kell adnunk Déry Tibornak, aki szerint: „az ember ugyan szerelemre termett, de nem mindenki egyformán ügyes a végrehajtásban. A természetes tehetség mellé valamennyi elméleti tudás is szükségeltetik.”

S ha ilyen szándékkal forgatjuk ezt a karcsú kis kötetet – amelyet Gulácsy Lajos, Picaso és Toulouse Lautrec műveivel illusztrált a szerkesztő – bizonyára megértünk egyet-mást arról a titokzatos érzésről. A különféle aforizmákat olvasgatva, ki-ki kialakíthatja a saját „szerelemfelfogását”, amely bizonyára a korunk, s a megélt tapasztalataink függvényében folyton-folyvást változik. A szerelem egyik papnöje, Madame de Sévigné arra buzdít, hogy „addig szeressünk, amíg élünk”, Paul Géraldy szerint viszont, „a szerelmet soha nem találja meg az ember”. Stendhal – aki egy egész kötetet szentelt ennek az érzelmenek – azt tanácsolja, hogy „többet birtokolj, egyben gyönyörködj, és gyakran cseréld.” Kurt Vonnegut-nak a szeretlekhöz szorított pisztoly jut eszébe, Molière-nek és Shakespeare-nek pedig az, hogy az ész és szerelem „ritkán tartanak együtt”. A kötetben szereplő megállapítások mindegyike azt támasztja alá, hogy a szerelem az egyik legfontosabb, legmélyebb és legvágyottabb emberi érzés, ami nélkül szegényebb lenne az életünk...

–só–

Latin nyelvű irodalmi és történelmi szövegkiadások
Bibliotheca Scriptorum Medii Recentisque Aevorum (1930–1946)
Redigit Ladislaus Juhász

Juhász László, a szegedi egyetem professzora a két világháború között, 1930-ban kezdte el ennek a sorozatnak a megjelentetését, és utolsó köteteit már háborús évek alatt, illetve közvetlenül utána, 1945–1946-ban adta ki.

A sorozat a XII–XIII. századtól a XVI–XVII. századig tartó időszakot öleli fel Anonymustól Istvánffy Miklósig, latin nyelven író szerzők műveit tartalmazva az eredeti nyelvén, vagyis latinul. A magyar irodalomból és történelemből ismert humanisták írásai mellett a sorozatban megjelentek nemzetközileg jelentős olasz, cseh, német humanisták művei is, de kevésbé ismert szerzők alkotásai is szerepelnek a sorozatban. Egyes kötetek első és egyetlen kiadásuk levéltárban őrzött szövegeknek, a többi kötet ritka és értékes korabeli kiadványok alapján jelent meg. A köteteket szerkesztőik a forráskiadványokban szokásos módon jelentették meg: a szerző életrajza, a szöveg könyvészeti sorsa, lelőhelyei, ahol szükséges névmutató és függelékek teszik teljessé a filológiaiag pontos közreadást.

XII–XIII.

1. P. magister, quondam Bele regis Hungarie notarius (vulgo Anonymus dictus), **Gesta Hungarorum**. Ed. L. Juhász, 1932. VIII+100 p. cum imagine folii primi codicis phototypica. 240 Ft

XV.

2. Barius, Nicolaus –Kostolan, Georgius Polycarpus de – Hungarus, Simon – Zagabriensis, Georgius Augustinus, **Reliquiae**. Ed. L. Juhász, 1932. VI+24 p. 120 Ft

Bonfinis, Antonius de, **Rerum Ungaricarum Decades** in IV tomis. Ed. I. Fögel- B. Iványi – L. Juhász

3. Tomus I. – Decas I. Cum introductione et III. reproductionibus codicum phototypicis. 1936. LX+250 p. 400 Ft

4. Tomus II. – Decas II. 1936. XII+268 p. 400 Ft

5. Tomus III. – Decas III. 1936. XIV+268 p. 400 Ft

6. Tomus IV. Pars I. – Decas IV. et dimidia V. 1941. XII+300 p. 400 Ft

7. Bonfinis, Antonius, **Symposion de virginitate et publicita coniugali**. Ed. St. Apró, 1943. XXVI+256 p. 400 Ft

8. Callimachus Experiens, **Attila**. Accedunt opuscula Quinti Aemiliani Cimbriaci ad Attilam pertinentia. Ed. T. Kar-

dos, 1932. VI+28 p. 150 Ft

9. Corsinus, Amerigus, **Compendium in vitam Cosmi Medicis ad Laurentium Medicem**. Ed. L. Juhász, 1934. 34 p. 160 Ft

10. Cortesius, Alexander, **De laudibus bellicis Matthiae Corvini Hungariae regis**. Ed. I. Fögel, 1934. VI+34 p. 180 Ft

11. Galeottus, Martius Narniensis, **Carmina**. Ed. L. Juhász, 1932. VIII+28 p. 160 Ft

12. Galeottus, Martius Narniensis, **De egregie, sapienter, iocose dictis ac factis regis Mathiae ad ducem Iohannem eius filium liber**. Ed. L. Juhász, 1934. IV+47 p. 160 Ft

14. Galeottus, Martius Narniensis, **Invectivae in Franciscum Philelphum**. Ed. L. Juhász, 1932. IV+46 p. 160 Ft

15. Rabensteinensis, Iohannes, **Disputatio**. Ed. B. Ryba, 1942. V+40 p. 160 Ft

16. Seneca, Thomas, **Historia Bononiensis**. Qualiter Galeatius Marescottus eques extraxit Hannibalem Bentevolum de carceribus et reliqua per utrunque gesta. Carmen epicum. Ed. I. Fögel, 1932. V+68 p. 200 Ft

XV–XVI.

17. Andronicus, Tragurinus, Mattheus, **Epithalamium in nuptias Vladislai Pannoniarum et Boemiae regis et Annae Candaliae**. Ed. L. Juhász, 1933. 18 p. 100 Ft

18. Canter Frisius, Iacobus, **Rosa Rosensis**. Ed. B. Ryba, 1938. 36 p. 160 Ft

19. Celtis Protucius, Conradus, **Libri odarum quattour-Liber epodon-Carmen saeculare**. Ed. F. Pindter, 1937. VI+138 p. 240 Ft

20. Celtis Protucius, Conradus, **Ludi scaenici** (Ludus Dianae-Rhapsodia.). Ed. F. Pindter, 1945. X+32 p. 120 Ft

21. Celtis Protucius, Conradus, **Oratio in gymnasio in Ingelstadio publice recitata. Cum carminibus ad orationem pertinentibus**. Ed. Io. Rupprich, 1932. VI+20 p. 120 Ft

22. Celtis Protucius, Conradus, **Quattor libri amorum secundum quattour latera Germaniae-Germania generalis. Accedunt carmina aliorum ad libros amorum pertinentia**. Ed. F. Pindter, 1934. VI+128 p. 240 Ft

23. Fontius Florentius, Bartholomaeus, **Carmina**. Ed. I. Fögel – L. Juhász, 1932. VI+34 p. 150 Ft

24. Fontius Florentius, Bartholomaeus, **Epistolarum libri III**. Ed. L. Juhász,

1931.X+81 p. 180 Ft

25. Hassensteinius baro a Lobkowitz, Bohuslaus, **Epistolae. Accedunt epistolae ad Bohuslaum scriptae**. Ed. A. Potucek, 1946. LII+180 p. 300 Ft

26. Hassensteinius baro a Lobkowitz, Bohuslaus, **Scripta moralia-Oratio ad Argentinenses-Memoria Alexandri de Imola**. Ed. B. Ryba, 1937. VI+40 p. 160 Ft

27. Naldis Florentinus, Naldus de, **Elegiarum libri III ad Laurentium Medicem**. Ed. L. Juhász, 1934. VI+108 p. 180 Ft

28. Naldis Florentinus, Naldus de, **Epigrammaton liber**. Ed. A. Persona, 1943. IX+72 p. 180 Ft

30. Verinus Florentinus, Ugolinus, **Panegyricon ad Ferdinandum regem et Isabellam reginam Hispaniarum de Saracena Baetidos gloriosa expugnatione**. Ed. I. Fogel – L. Juhász, 1933. IV+40 p. 150 Ft

XVI.

31. Corvinus, Elias, **Ioannis Hunniadae res bellicae contra Turcas**. Carmen epicum. Ed. O. Sárkány, 1937. 36 p. 120 Ft

32. Cybeleius Varasdiensis, Valentinus, **Opera** (carmina et Opusculum de laudibus et vituperio vini et aquae). Ed. M. Révész, 1939. VI+60 p. 200 Ft

33. Frankfordinus Pannonius, Bartholomeus, **Opera, quae supersunt**. Ed. A. Vargha, 1945. X+28 p. 120 Ft

34. Olahus, Nicolaus, **Carmina**, Ed. I. Fögel – L. Juhász, 1934. IV+52 p. 200 Ft

35. Olahus, Nicolaus, **Hungaria – Athila**. Ed. C. Eperjessy – L. Juhász, 1938. VII+108 p. 300 Ft

36. Stretzinger, Thomas, **Oratio de divo Leopoldo III Austriae marchione in universitate Vindobonensi habita**. Ed. H. Maschek, 1934. 16 p. 100 Ft

37. Taurinus Olomucensis, Stephanus, **Stauromachia, id est Cruciatorum servile bellum** (Servilis belli Pannonici libri V). Ed. L. Juhász, 1944. XXI+89 p. 250 Ft

38. Wrancius Sibenicensis Dalmata, Antonius, **Expeditionis Solymani in Moldaviam et Transsylvaniam libri duo. De situ Transsylvanicae, Moldaviae et Transalpiniae liber tertius**. Ed. C. Eperjessy, 1944. XX+82 p. 200 Ft

XVI–XVII.

39. Istvanffy, Nicolaus, **Carmina**. Ed. I. Holub – L. Juhász, 1935. XIII+64 p. 200 Ft

A könyvek megrendelhetők, megvásárolhatók a
Parnasszus Antikváriumban:
 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 50. Telefon/fax: 311-604

Megjelent könyvek

2000. június 2–15.

A

A 100 éves Sakkzertis! Antológiája. 1. Black is OK!
ISBN: 963-00-3400-X fűzött: 1500 Ft

Abafi Aigner Lajos: Magyarország lepkéi. Tekintettel Európa többi országainak lepke-faunájára: a Berger-féle lepkékönny képeivel. Műszaki Kvk.
ISBN: 963-16-2666-0 kötött: 4900 Ft

A baletiskola. Egmont Hungarry.(Barbie 6.)
ISBN: 963-627-448-7 fűzött: 248 Ft

A Baumgarten-Alapítvány ünnepei. Beszéd, megemlékezések. Argumentum – Palatinus.
ISBN: 963-446-140-9 fűzött: 1200 Ft

Ács Jenő: A vértanú születése. Költemények, 1957–1999 között. Kráter Műhely Egyes.,
ISBN: 963-9195-18-9 fűzött: 640 Ft

Alkalmazott statisztika. Műszaki Kvk. – Calibra Kv.
ISBN: 963-16-2657-1 fűzött: 2700 Ft

Állatok az iskolában. Egmont Hungary.
ISBN: 963-627-444-4 fűzött: 248 Ft

Álomvárosok Európában. A legszébb városok felfedezése és megismerése: [földrészünk ékkövei Amszterdamtól Zürichig]. M. Kvkub.
ISBN: 963-547-084-3 kötött: 6500 Ft

Amazíné Bíró Zsuzsa: Rákfogyatkozás. Betegség és remény. Mágus.
ISBN: 963-8278-79-X fűzött: 1250 Ft

A magyar nemzet története. 17. Kassák.
ISBN: 963-9100-45-5 kötött: 3680 Ft

A mi dalaink. Ifjúsági daloskönyv. Bessenyei – SZÜV Nyíregyházi Számítóközp., (A Bessenyei György Könyvkiadó reprint sorozata)
ISBN: 963-7170-31-6 [hibás ISBN 963-

7173-39-0] fűzött: 82 Ft

A Nagy Üzleti Játék avagy a vállalatvezetés egyedüli értelmes módja. 2. jav. kiad.
fűzött: 1700 Ft

„A nagy válságtól” „a rendszerváltásig” 1930–1990. 2. köt.
ISBN: 963-7323-22-8 fűzött: 950 Ft

Anderle Ádám: Spanyolország messzire van? Hispánia.
ISBN: 963-85831-4-2 fűzött: 580 Ft

A polgári perrendtartás. KJK-KER-SZÖV.(Kis jogszabály sorozat)
ISBN: 963-224-499-0 kötött: 4032 Ft

A polgári törvénykönyv. KJK-KER-SZÖV.(Kis jogszabály sorozat)
ISBN: 963-224-490-7 kötött: 4032 Ft

A qumráni szövegek magyarul. 2. jav. és bőv. kiad. PPKE – Szt. István Társ.(Studia orientalia 1.)
ISBN: 963-9296-10-4 kötött: 3800 Ft

A rendszerváltás forgatókönyve. 7. köt. Alkotmányos forradalom. Tanulmányok.
ISBN: 963-9158-78-X fűzött: 3000 Ft

Arroyo, Stephen: A horoszkóp értelmezése. Kézikönyv: iránymutató a horoszkóp lényegének megértéséhez. Bioenergetic.
ISBN: 963-8120-91-6 fűzött: 1400 Ft

A természet csodálatos világa. Hol-ló.(Oxford gyermekenciklopédia)
ISBN: 963-9202-84-3 kötött: 3980 Ft

A természet és én 4. TerraPrint.
ISBN: 963-9186-19-8 fűzött: 1250 Ft

Az európai integráció alapszerződésai. A római, a maastrichti és az amszterdami szerződések: hatályos és összehasonlító szöveg. KJK-KERSZÖV.
ISBN: 963-224-540-7 fűzött: 3584 Ft

Az Ezeregyéjszaka legszebb meséi. Püedlo.
ISBN: 963-86059-3-6 fűzött: 400 Ft

B

Bácher Iván: Elindulni három nővel.

Göncöl.

Balaskó Jenő: Elmúlik minden. Válogatott versek, 1957-1999. Kráter Műhely Egyes.
ISBN: 963-9195-16-2 fűzött: 900 Ft

Ballag már a vén diák. Tóth.
ISBN: 963-9269-29-8 kötött: 683 Ft

Balogh Bertalan: Oszlopszent. M. Kapu Alapítvány, 2000.(Kapu könyvek / kaktusz-sorozat)
ISBN: 963-7706-22-4 fűzött: 1280 Ft

Bándi Gyula: Környezetvédelmi kézikönyv. 3. jav. kiad. KJK-KER-SZÖV.(Környezetvédelmi kis-könyvtár 1.)
ISBN: 963-224-498-2 fűzött: 3808 Ft

Banister, Leonard: A kék bölcső. Háttér.
ISBN: 963-8128-75-5 fűzött: 998 Ft

Bán István: Vadóc vakációk. TerraPrint.(X-trém sportjaim 1.)
ISBN: 963-9186-20-1 fűzött: 1250 Ft

Baranya 1999. Exkluzív városatlász. Székely.
ISBN: 963-03-6898-6 fűzött: 3300 Ft

Barokk zenei szemelvénygyűjtemény. Bessenyei.
fűzött: 1250 Ft

Bastian, Hans-Werner: Faburkolatok a lakásban. Cser K.(Csináld magad)
ISBN: 963-9003-87-5 fűzött: 1698 Ft

Bazsányi Sándor: A szájalás szomorúsága. JAK – Kijarat. (JAK 113.)
ISBN: 963-9136-54-9 fűzött: 890 Ft

Beaugrande, Robert de – Dressler, Wolfgang: Bevezetés a szövegnyelvésetbe. Corvina.(Általános nyelvészet)
ISBN: 963-13-4522-X fűzött: 2500 Ft

Belasco, James A. – Stayer, Ralph C.: A bölények szárnyalása. Hogyan törekedjünk kiválóságra, és hogyan tanuljuk meg átadni a munkatársainknak a vezetést? Rész-Vétel Alapítvány.(Részvétel

könyvek)

ISBN: 963-03-7257-6 fűzött: 2800 Ft

Benedek Elek: Magyar mese- és mondavilág. Ezer év meseköltése. Repr. kiad. Alter-Natív.
ISBN: 963-9189-00-6 fűzött: 450 Ft

Benedek Szabolcs: Mathias rex. Fil-lum.
ISBN: 963-8347-81-3 fűzött: 1200 Ft

Beney Zsuzsa: Két parton. Argumentum.
ISBN: 963-446-139-5 fűzött: 950 Ft

Benkő Zoltán: Történelmi keresztutak. 1941-1956. 3. átd., bőv. kiad. Felsőmagyarország.
ISBN: 963-9280-09-7 fűzött: 1200 Ft

Bérczes László – Kovács Lajos: Talált ember. Kovács Lajos – Beszélgetőkönny. Osiris – Bárka.(Bárka könyvek 1.)
ISBN: 963-379-856-6 fűzött: 1100 Ft

Bihon Tibor – Hüse Lajos: Sötét herceg. Fantasztikus játékkönyv. Cherubion.(Harcos képzelet 36.)
ISBN: 963-9110-83-3 fűzött: 698 Ft

Biológia közép- és felsőfokon [CD-ROM]. Panem.
ISBN: 963-545-269-1 5500 Ft

Boruzs Jánosné: Ibolya néni válogatott receptjei. Kheiron '97.
fűzött: 450 Ft

Bourbon, Fabio: Norvégia. [A fjordok földje]. Gabo.(Új kilátó)
ISBN: 963-9237-08-6 kötött: 3790 Ft

Brown, Maria: Angyali játszma. W. Stoker Kft.
ISBN: 963-85925-7-5 fűzött: 798 Ft

C

Cartarescu, Mircea: Vakvilág. [1.] Jelenkor. (Kiseurópa sorozat)
ISBN: 963-676-169-8 fűzött: 2200 Ft

Choa Kok Sui: Telepatikus önvédelem otthon és a munkahelyen. Bioenergetic.
ISBN: 963-8120-92-4 fűzött: 980 Ft

Cohen, David: Szexbeszéd. Testbe-

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kedves Olvasónk!

Azt javasoljuk Önnek: fizessen elő lapunkra! Sokféle terjesztési módszert kipróbáltunk, és meg kellett állapítanunk, hogy egyik sem vetekszik az előfizetés módszerével, mert az előfizetés – a legkényelmesebb, ugyanis a kézbesítő az Ön otthonába juttatja el a lapot, – a leggyorsabb, mert a megjelenő lapszámokat az árusítás megkezdésével egyidejűleg kapja kézhez,

MEGRENDELÉS

Megrendelem a Könyvetet 1 évre 2880 Ft előfizetési díjért. Kérem, küldjenek postai csekket az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV.....

CÍM.....

.....

– a legbiztosabb, mert véletlenül sem marad ki egy lapszám a sorozatból,

– a legkedvezőbb, mert az előfizetők kedvezményes áron kapja a lapot.

Sokat emlegetett adat, hogy Magyarországon évente kb. 9000 különböző könyv jelenik meg, a tankönyveket nem számítva, de nem mindenki gondol bele abba, hogy ez átlagosan óránként egy, napi 24, heti 168 könyv megjelenését jelenti. Nagyon nagy szám ez, ennyi könyvújdonás között az eligazodás már nem lehetséges segítség nélkül, és ez a segítség a Könyvhét. Legyen Ön is rendszeres olvasónk, barátunk, előfizetőnk, fizesse elő lapunkat, hogy naprakészen tájékozott lehessen a kulturális élet egy jelentős területén, a könyvek világában.

A Könyvetet megrendelheti a szerkesztőség címén:

1114 Budapest, Kanizsai utca 41. levélben vagy az itt található kitöltött, kivágott megrendelőszelvényen, vagy faxon a 466-0703 telefonszámon.

széd a párkapcsolatokban. 3. kiad. Park. (Hétköznapi pszichológia) ISBN: 963-530-485-4 fűzött: 1200 Ft

Conrad, Hy: Tökéletes gyilkosságok? [Rejtélyes bűnügyek, amelyek megfejtése önmagáért. Szukits. (Meglepetés könyvek) ISBN: 963-9278-35-1 kötött: 1190 Ft

Constant, Alphonse Louis: A Nagy Misztériumok Kulcsa. Enoch, Ábrahám, Hermes Trismegistos és Salamon nyomán. Hermit. (Bibliotheca hermetica) ISBN: 963-9231-05-3 fűzött: 1330 Ft

Crichton, Michael: Kongó. M. Kvk. ISBN: 963-547-191-2 fűzött: 950 Ft

Czigány György: Fél perc nyár. Válogatott és új versek. Felsőmagyarország. ISBN: 963-9109-98-3 fűzött: 950 Ft

CS

Csészlő József: Aranykard néhány koporsóval. Regény. TerraPrint. ISBN: 963-9186-15-5 fűzött: 1100 Ft

Csodák és rejtélyek. Misztikusok és profécikák. Szalay Kvk. ISBN: 963-237-047-3 fűzött: 933 Ft

Csonka Csilla – Máté Elemérné: Magyar-német társalgási és utazási szótár. Szavak, kifejezések, mondatok német kiejtési segédlettel autósoknak, motorosoknak, kerékpárosoknak. Librotade. (Segítség) ISBN: 963-86046-89 fűzött: 1348 Ft

D

Dallos Sándor – Horváth László – Kun László: A testkultúra történetének főbb csomópontjai. Bessenyei. ISBN: 963-9130-39-7 fűzött: 2000 Ft

Dante Alighieri: Ha el nem tűntél volna.... Szukits. (A líra gyöngyszemei) ISBN: 963-9278-33-5 kötött: 990 Ft

Davies, Helen – Fehér Ferenc: Kezdek portugál nyelvkönyve. Holnap. ISBN: 963-346-347-5 kötött: 1200 Ft

Davies, Helen – Kállay Gabriella: Kezdek görög nyelvkönyve. Holnap. ISBN: 963-346-356-4 kötött: 1200 Ft

De Crescenzo, Luciano: A görög filozófia rendhagyó története. 2. jav. kiad. Tericum. ISBN: 963-8453-44-3 kötött: 1970 Ft

Devecseri Gábor: Töredék-óda Budapesthez. Lágymányosi Istenek. Belvárosi Kvk. ISBN: 963-9114-26-X fűzött: 1298 Ft

Disney, Walt: 101 kiskutya. Egmont Hungary. (Klasszikus Walt Disney mesék 8.) ISBN: 963-627-485-1 kötött: 1745 Ft

Disney, Walt: Malacka viharos napja. Egmont Hungary. (Mini sorozat 6.) ISBN: 963-627-456-8 fűzött: 248 Ft

Disney, Walt: Tigris a fa tetején. Egmont Hungary. (Mini sorozat 5.) ISBN: 963-627-455-X fűzött: 248 Ft

Disney, Walt: Tigris színre lép. Egmont Hungary. (Klasszikus Walt Disney mesék 29.) ISBN: 963-627-446-0 kötött: 1745 Ft

Disney, Walt: Tigris színre lép. Egmont Hungary. (Mini sorozat 7.) ISBN: 963-627-457-6 fűzött: 248 Ft

Doderer, Heimito von: A slunji víz-esés. Magvető. ISBN: 963-14-2197-X kötött: 2290 Ft

Doyle, Arthur Conan, Sir: Memoirs of Sherlock Holmes. Szukits. (Janus könyvek)

ISBN: 963-9278-39-4 fűzött: 890 Ft

Doyle, Michael – Straus, David: Hogyan tegyük hatékonyra megbeszéléseinket? Az új interakciós módszer. Rész-Vétel Alapítvány. (Részvétel könyvek) ISBN: 963-03-7255-X fűzött: 1700 Ft

Droesbeka, Erna: Jövendőmondás francia kártyákkal. Bioenergetic. ISBN: 963-8120-93-2 fűzött: 1160 Ft

Drótmesék. A MATÁV telefonos meseszolgálatának archívumából. Szabad Tér. ISBN: 963-9201-13-8 kötött: 2700 Ft

E

Egy játékos nap. Egmont Hungary. ISBN: 963-627-443-6 fűzött: 248 Ft

Elmer István: A faljáró. Holnap. ISBN: 963-346-378-5 fűzött: 1200 Ft

Első imakönyvem. Makkabi. ISBN: 963-7475-53-2 kötött: 1500 Ft

Ember István – Kiss István – Sándor János: A daغانatok epidemiológiája és prevenciója. Dialóg Campus. (Dialóg Campus szakkönyvek) ISBN: 963-9123-73-0 fűzött: 1680 Ft

Englander, Nathan: Elviselhetetlen nemi gerjedelmek enyhítésére. Ulpius-ház. ISBN: 963-85931-9-9 fűzött: 1480 Ft

Enquist, Anna: A titok. Jelenkor. (Kiseurópa sorozat) ISBN: 963-676-237-6 kötött: 1200 Ft

Erdélyi Margit: Német nyelvi tesztek. Anno. ISBN: 963-9199-55-9 fűzött: 525 Ft

Erdősi Ferenc: Európa közlekedése és a regionális fejlődés. Kommunikáció és regionális fejlődés Európában. Dialóg Campus – MTA RKK. (Dialóg Campus szakkönyvek) ISBN: 963-9123-29-3 kötött: 3880 Ft

Észbontó: betűrejtvények 5–7 éveseknek. Tessloff és Babilon. ISBN: 963-9182-42-7 fűzött: 350 Ft

Észbontó: betűrejtvények 9–11 éveseknek. Tessloff és Babilon. ISBN: 963-9182-42-7 fűzött: 350 Ft

F

Fehér György: Varázslatos Isztria. Útikönyv fényképekkel, térképmelletekkel. Top-o-gráf. ISBN: 963-9222-84-4 fűzött: 1180 Ft

Fehér Mátyás Jenő: Az avar kincsek nyomában. [Avar-magyar "kalandozások" elrabolt ősi kincseinkért]. Hasonmás kiad. Magyar Történelmi Szemle – Ménrót K. (A nyugati-avarok birodalma 1.) ISBN: 963-640-302-3 fűzött: 1800 Ft

Feist, Peter H.: Pierre-Auguste Renoir: A harmónia álma. Benedikt Taschen – Vince. ISBN: 3-8228-6483-8 fűzött: 1795 Ft

Fekete Farkas Pál: EKG a gyermekkorban. Értékelés, értelmezés, differenciáldiagnózis, klinikai konzekvenciák: normális és kóros EKG koraszülöttnben, érett újszülöttnben, csecsemőkorban és gyermekkorban. Golden Book. ISBN: 963-8232-92-7 kötött: 4900 Ft

Ferenczi Sándor: Ferenczi Sándor. Új Mandátum. (Magyar panteon 7.) ISBN: 963-9158-86-0 kötött: 2200 Ft

Ferenczy Mária – Kiszeres Károly: Mandarin öszvérháton. Hopp Ferenc fényképei. M. Fotográfiai Múzeum. – Hopp F. Kelet-Ázsiai Műv. Múzeum. (A magyar fotográfia történetéből 14.) ISBN: 963-8383-14-3 fűzött: 2600 Ft

Flaubert, Gustave: Egyiptomi utazás. AKG K. ISBN: 963-9190-17-9 kötött: 1950 Ft

Fodor Ilona: Csillagokból kopjafa. Mentor. ISBN: 973-8002-37-0 fűzött: 1540 Ft

Földi Pál: Tankönyv. A Mark 1-től a Királyigrisig. Anno. ISBN: 963-375-040-7 fűzött: 575 Ft

Fontosabb egyéb munkavédelmi előírások. KJK-KERSZÖV. (Munkavédelmi zsebkönyvek 3.) ISBN: 963-224-487-7 kötött: 4480 Ft

Ford, Roger: A Sherman harckocsi. Hajja. (20. századi hadtörténet. A II. világháború híres harceszközei) ISBN: 963-9037-93-1 kötött: 2499 Ft

Fukuyama, Francis: A Nagy Szétbomlás. Az emberi természet és a társadalmi rend újjászervezése. Európa. (Memoria mundi) ISBN: 963-07-6732-5 kötött: 2500 Ft

Fulghum, Robert: Már az óvodában megtanultam mindent, amit tudni érdemes. Tűnődések hétköznapi dolgokról. 4. kiad. Park. (Hétköznapi pszichológia) ISBN: 963-530-483-8 kötött: 950 Ft

Füst Milán-dialógusok. Anonymus. (Belépő) ISBN: 963-7966-72-2 fűzött: 1792 Ft

G

Gál Éva: Die Margareteninsel. Rathaus. (Unser Budapest) ISBN: 963-9170-14-3 fűzött: 350 Ft

Gál Éva: Margaret Island. City Hall. (Our Budapest) ISBN: 963-9170-13-5 fűzött: 350 Ft

Generál Tibor: Kelet pompadourjai. Nőuralom az Oszmán Birodalomban: történelmi lektűr. Tinta Kvk. ISBN: 963-86013-7-X kötött: 1950 Ft

Graham, Ian: Közlekedés. Lilliput. (A jövő technikája) ISBN: 963-9166-04-9 kötött: 1098 Ft

Grimm, Jakob – Grimm, Wilhelm: Hófehérke és a hét törpe. Válogatott Grimm mesék. Püedlo. ISBN: 963-86059-2-8 fűzött: 400 Ft

H

Hadrovics László – Nyomárkay István: Magyar-szerb kisszótár. Akad. K. ISBN: 963-05-7713-5 fűzött: 2500 Ft

Hamann, Brigitte: Bécs és Hitler. Egy diktátor tanulmányai. Európa. (Memoria mundi) ISBN: 963-07-6733-3 kötött: 2800 Ft

Hamvadó idő. Antológia a füstölgés szenvedélyéről. Quóta. (Maláta zsebkönyvek 4.) ISBN: 963-003233-3 kötött: 990 Ft

Harmat Pál: Orvosok, betegek, bolondok. Zé Verl. (Bethlen-könyvek) ISBN: 963-00-2977-4 fűzött: 1680 Ft

Haskó Katalin – Hülvely István: Bevezetés a politikatudományba. 2. átd. kiad. Villányi úti Konferenciaközp. és Szabadegység Alapítvány. (Villányi úti könyvek 18.) ISBN: 963-7580-24-7 fűzött: 1500 Ft

Hasnas, Rachelle: A Bach-virágterápia alapjai. Edesvíz. ISBN: 963-528-457-8 fűzött: 1350 Ft

Havon delelő szírvány. In memoriam Nagy László. Nap K. (In memoriam) ISBN: 963-8116-67-6 kötött: 1950 Ft

Háztartási gépek termékismertetői. Útmutató a gyakorlatokhoz. BGYTF. fűzött: 2667 Ft

Herczeg Gyula: Könyv az olasz

nyelvről. Bessenyei ISBN: 963-7170-38-3 fűzött: 933 Ft

Hevesy Anna – Hevesi Katalin – Kiszeres Károly: Hevesy Iván és Kálmán Kata könyve. M. Fotográfiai Múzeum. – Glória. (A magyar fotográfia történetéből 15.) ISBN: 963-8383-17-8 fűzött: 2900 Ft

Holdas Sándor: Nyúltenyésztés. Fajták és fenntartása. Gazda. ISBN: 963-7445-31-5 fűzött: 1100 Ft

Hollai Hehs Ottó: Szikzofrén világunk. M. Kapu Alapítvány. ISBN: 963-7706-23-2 fűzött: 890 Ft

Homeland in the Heights. An anthology of post-world war II hungarian poetry. Angol nyelvű kiadvány. Eötvös J. Kvk. (Eötvös klasszikusok 39.) ISBN: 963-9024-88-0 fűzött: 1493 Ft

Hooper, Caroline – Hawthorn, Philip: Első könyvem a furulyáról. Holló. ISBN: 963-9202-82-7 fűzött: 1290 Ft

Horváth Andor – Kántor Lajos: Hátérjegyek. Felsőmagyarország. ISBN: 963-9280-03-8 fűzött: 850 Ft

Horváth László – Schmercz István: A sportpedagógia és sportpszichológia alapkérdései. Bessenyei. ISBN: 963-9130-20-6 fűzött: 2102 Ft

Horváth Rozi: Horváth Rozi szakácskönyve. Sara Lee Hungary Kávé és Tea Kft. ISBN: 963-03-8310-1 kötött: 1290 Ft

Hughes, Matthew – Mann, Chris: A T-34-es harckocsi. Hajja. (20. századi hadtörténet.) ISBN: 963-9037-92-3 kötött: 2499 Ft

Humor az angolban. Corvina. ISBN: 963-13-4898-9 fűzött: 680 Ft

I

Idegnyelv-tanítás a felsőoktatásban. Kodolányi Főisk. (Kodolányi füzetek 6.) ISBN: 963-00-2813-1 fűzött: 490 Ft

Ihász-Kovács Éva: Napisten udvarában. Irodalomtörténeti esszék, novellák. Uránusz. ISBN: 963-9086-93-2 fűzött: 1120 Ft

Imre László: Irodalom és küldetés. Tanulmányok. Felsőmagyarország. ISBN: 963-9109-99-1 fűzött: 850 Ft

In honorem Tamás Attila. Kossuth Egy. K. ISBN: 963-472-438-8 kötött: 1000 Ft

Irodalmi antológia, 1999. BGYTF. ISBN: 963-9130-37-0 fűzött: 165 Ft

J

Jackson, Stephen Royal: A sárkányt pusztítsd el, ne önmagad. Hogyan győzzük le a szeretet erejével mindennapi konfliktusainkat: nyolc lépés a szeretet útján. M. Kvk. ISBN: 963-547-117-3 kötött: 1450 Ft

Jámborné Balog Tünde: Medárd lépcsőjén. Elbeszélések. Széphalom Kvműhely. (Aranyhal sorozat) ISBN: 963-9028-68-1 fűzött: 880 Ft

Janáky István: A hely. Janáky István épületei, rajzai és írásai. Műszaki Kvk. ISBN: 963-16-3034-X kötött: 6800 Ft

Jánossy Lajos: Nulladik óra. JAK – Kijarat. (JAK 110.) ISBN: 963-9136-49-2 fűzött: 596 Ft

Jeles András: Büntető század. Kijarat. ISBN: 963-9436-52-2 fűzött: 980 Ft

Jónás Péter: Fényfoltok. Felsőmagyarország. ISBN: 963-9280-07-0 fűzött: 550 Ft

Jurán Vidor: Jurán Vidor relikviák.

ISBN: 963-9248-04-5 fűzött: 798 Ft
Pokorny László: Gyógyító füvek, fák. Mentor.
ISBN: 973-8002-27-3 fűzött: 2940 Ft
Pomogás Béla: Változatok az avantgárdra. Tanulmányok és kritikák. Széphalom Kvműhely.(Aranyhal sorozat)
ISBN: 963-9028-70-3 fűzött: 1200 Ft
Pozzessere, Heather Graham: Haláli pasi. Hajja.
ISBN: 963-9037-94-X fűzött: 999 Ft
Prosas de mareo. Antológia del cuento experimental hispanoamericano. Spanyol nyelvű kiad. Eötvös J. Kvk.
ISBN: 963-9024-87-2 fűzött: 1680 Ft

R

Rejtő Jenő: Megyek Párizsba, ahol még egyszer sem haldokoltam. Szukits.(Modern klasszikusok)
ISBN: 963-9151-87-4 kötött: 1590 Ft
Reményi Gyenes István: Ismerjük őket? Zsidó származású nevezetes magyarok arcképcsarnoka. 3. átd. és bőv. kiad. Ex Libris.
ISBN: 963-85530-3-9 fűzött: 1200 Ft
Réti György: Albánia sorsforduló. Aula.(XX. század)
ISBN: 963-9215-74-0 kötött: 2900 Ft
Röhrig Géza: Sziget. Széphalom Kvműhely.
ISBN: 963-9028-75-4 fűzött: 980 Ft

S

Saad Katalin: Naplómval szemköt. 1958-1999. Noran.
ISBN: 963-9048-82-8 fűzött: 2000 Ft
Sándor Iván: Menekülő évek. Búcsú a huszadik századtól. Jelenkor.
ISBN: 963-676-221-X fűzött: 1500 Ft
Saramago, José: Jézus Krisztus evangéliuma. Európa.
ISBN: 963-07-6726-0 kötött: 1900 Ft
Schöpfli Gyula: Marokszedés. Esszék, tanulmányok és még sok minden más. Argumentum.
ISBN: 963-446-127-1 fűzött: 1200 Ft
Segal, Erich: Az évfolyam. M. Kvkklub.
ISBN: 963-547-183-1 fűzött: 990 Ft
Sheldon, Sidney: Halványuló csillagok. M. Kvkklub.
ISBN: 963-548-197-1 fűzött: 890 Ft
Siklósi Horváth Klára: A széptermetű guberáló. Fuga három szólamban. Kráter Műhely Egyes.
ISBN: 963-9195-21-9 fűzött: 790 Ft
Sillye Jenő: A fény gyermekei. Válogatás harminc év dalából. Szt. István Társ.
ISBN: 963-361-107-5 fűzött: 1190 Ft
Simon Mihály: Összehasonlító magyar fotótörténet. M. Fotográfiai Múzeum. (A magyar fotográfia történetéből 16.)
ISBN: 963-8383-20-8 fűzött: 3200 Ft
Sinkó Ervin: Bezúzott háborús napló, 1939-1944. Újvidék, JMMT.(A Jugoszláviai Magyar Művelődési Társaság kiskönyvtára. 2.)
ISBN: 86-82043-56-4 fűzött: 1900 Ft
Sír a Tisza. Masszi K.
ISBN: 963-86015-8-2 kötött: 7990 Ft
Smith, Wilbur: Lángoló part. Delej.
ISBN: 963-9124-25-7 fűzött: 1398 Ft
Stewart, Ian – Joines, Vann: A TA – ma. Bevezetés a korszerű tranzakcióanalízisbe. Grafit.
ISBN: 963-85488-2-7 fűzött: 1980 Ft
Stonehouse, Bernard: Védekezés. Passage.(Az állatok viselkedése)
ISBN: 963-228-191-8 kötött: 2200 Ft
Stone, Katherine: Gyöngyhoid. Ge-

neral Press.
ISBN: 963-9076-80-5 kötött: 999 Ft
Stuart Little, kisegér. Egmont Hungary.
ISBN: 963-627-464-9 kötött: 1649 Ft
Studies on the 20th century English novel. working papers. Kodolányi Univ. College.(Kodolányi füzetek 5.)
ISBN: 963-03-8657-7 fűzött: 490 Ft
Sturm László: Hagományok metaszépségjén. Források, műfaji klisék és elbeszélésmódok Krúdy Gyula egy regénycsoportjában. Anonymus.(Belépő)
ISBN: 963-7966-77-3 fűzött: 1400 Ft

SZ

Székely György: Szindikált hitelezés. Hitelek az elsődleges és a másodlagos piacon. KJK-KERSZÖV.
ISBN: 963-224-541-5 fűzött: 4704 Ft
Széles Klára: Hálás utókor? Felsőmagyarország.
ISBN: 963-9280-02-X fűzött: 850 Ft
Személyzeti/emberi erőforrás-menedzsment kézikönyv. Utány. KJK-KERSZÖV.
ISBN: 963-224-492-3 fűzött: 5376 Ft
Szepes Mária: A smaragdtábla. Az analógiák tana. Édesvíz.
ISBN: 963-528-355-5 fűzött: 1500 Ft
Szikoráné Kovács Eszter: Verselemzések szövegteni keretben. Besse-nyei.
ISBN: 963-9130-31-1 fűzött: 2183 Ft
Szilasi László: A Kopereczky-effektus. Jelenkor.(Élő irodalom sorozat)
ISBN: 963-676-239-2 fűzött: 990 Ft
Szlovákia autósatalasza. M. 1:360 000. Agát Kft. Top-o-gráf Iroda.
ISBN: 963-9222-70-4 CM fűzött: 1200 Ft
Szörényi László: Delfinárium. Filológiai groteszkek. Jav. utány. Felsőmagyarország,
ISBN: 963-9109-13-4 fűzött: 1600 Ft
Szöveggyűjtemény a magas fokú gyorsírás oktatásához. BGYTF.
fűzött: 1855 Ft

T

Takáts Sándor: Bajvívó magyarok. Képek a török világból. 2. kiad. Corvina.(Élő történelem)
ISBN: 963-13-4925-3 fűzött: 1800 Ft
Tanulmányok Kassák Lajosról. Anonymus.(Újraolvasó)
ISBN: 963-7966-75-7 fűzött: 1680 Ft
Tarantino előtt. Tömegfilm a nyolcvanas években. 1.
ISBN: 963-9158-75-5 fűzött: 1380 Ft
Tarantino, Quentin: Született gyilkosok. Ulpius-ház.(Tarantino sorozat 2.)
ISBN: 963-86079-2-0 fűzött: 1180 Ft
Társadalom és környezet. Tanulmányok a tudomány világkonferenciájára: a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Területi Bizottsága, az MTA Regionális Kutatások Központja és a Janus Pannonius Tudományegyetem által szervezett nemzetközi konferencia kötete. Budapest, Dialóg Campus.(Studia regionum)
ISBN: 963-9123-89-7 kötött: 1980 Ft
Tatay Sándor: Kínizsi Pál. 12. kiad. Ciceró.
ISBN: 963-539-242-7 fűzött: 690 Ft
Tavaszi antológia. Item.
ISBN: 963-85955-6-6 fűzött: 660 Ft
Taylor, Alan John Percivale: Harc a hatalomért. 1848-1918. Scolar.
ISBN: 963-9193-34-8 kötött: 3584 Ft

Tersánszky J. Jenő: A félbolond ; Egy ceruza története. Holnap. (Tersánszky Józsi Jenő művei)
ISBN: 963-346-367-X kötött: 2200 Ft
Thron, Christina: Nagy festőiskolám. Tippek, trükkök és gyakorlatok mindenkinek, aki örömet leli a festészetben. Papp-Ker Kft.
ISBN: 963-00-2495-0 kötött: 2280 Ft
Tomka Béla: A magyarországi pénzintézetek rövid története, 1836-1947. Aula.
ISBN: 963-9215-72-4 fűzött: 1890 Ft
Tordon Ákos: Körülöttem forgott a világ. Szt. István Társ.
ISBN: 963-361-147-4 kötött: 2100 Ft
Tótfalusi István: Szokatlan szavak szótára. Anno.
ISBN: 963-9199-32-X kötött: 1700 Ft
Tóth Mária: Kutyák tele. [Tóth Mária novellái]. Mentor.
ISBN: 963-8002-32-X fűzött: 1260 Ft
Trentai Gábor: A horoszkóp kifejtéséről.... [Neves személyiségek képlete]. Sindbad,
ISBN: 963-86062-0-7 fűzött: 1590 Ft
Tudod-e a választ?: Európa. 180 kérdés és felelet. Tessloff és Babilon.(Mi kicsoda)
ISBN: 963-9182-50-8 fűzött: 690 Ft

U

Újabb megható állattörténetek. Novella.
ISBN: 963-7953-32-9 kötött: 1690 Ft
Ungár Richárd: Rendszerváltozás az állatkerben. Humoros zsidó történetek. Makkabi.
ISBN: 963-7475-52-4 fűzött: 1200 Ft

V

Vágó Zsuzsanna: Ördögi gondolatok, emberi bölcsességek. Kassák.
ISBN: 963-9100-44-7 kötött: 790 Ft
Vállalati esettanulmányok. 3. köt., Aula.
ISBN: 963-9215-73-2 fűzött: 1490 Ft
Vallásszabadság, társadalom és hatalom. Nemzetközi Tudományos Konferencia: Budapest, Danubius Grand Hotel Margitsziget, 1999. december 15. Hetek [Szerk.] – TE-DISZ
ISBN: 963-00-2598-1 fűzött: 598 Ft
Vallejo, Boris: Álmodok. Boris Vallejo művészet. Totem Plusz.
ISBN: 963-590-136-4 kötött: 4980 Ft
Vámbéry Ármin: Dervisruhában Közép-Ázsián át. Lilium Aurum, (Vámbéry könyvek)
ISBN: 80-8062-058-X kötött: 1900 Ft
Varga Domokos György: Csali, gyilkos, áldozat. A rendszerváltozás árnyékában. 2000. jún. 2. LKD.
ISBN: 963-00-2947-2 fűzött: 1750 Ft
Varga Ervin: Hidegség. Belvárosi Kvk.
ISBN: 963-9114-27-8 kötött: 980 Ft
Varga Kálmán: A Gödöllői Kastély évszázadai. Műemlékek Állami Gondnoksága,
ISBN: 963-00-2600-7 kötött: 2000 Ft
Várkonyi Nándor: Varázstudomány. 2. Széphalom Kvműhely
ISBN: 963-9028-69-X kötött: 3500 Ft
Vas István: Nehéz szerelem. 2. r. A félbeszakadt nyomozás. Regény. (Vas István művei. 1.) Holnap
ISBN: 963-346-356 kötött: 1800 Ft
Vas István: Összegyűjtött versek. 1. 1930-1945. (Vas István művei 1.) Holnap
ISBN: 963-346-353-X kötött: 1500 Ft
Vasvári Erika: Júdás anyja. [Regény-legenda]. Kráter Műhely

Egyes.
ISBN: 963-9195-22-7 fűzött: 780 Ft
Vecsési Sándor: Vecsési Sándor. Kijárat.
ISBN: 963-9136-47-6 kötött: 1980 Ft
Vekerdy Tamás: Kérdezz! Felelek. 2. gyerekekről felnőtteknek. Park. (Szülők házi könyvtára)
ISBN: 963-530-570-2 fűzött: 1500 Ft
Velikovskiy, Immanuel: Útközö vilá-
gok. Novella.
ISBN: 963-7953-42-6 kötött: 1998 Ft
Vian, Boris: Kalandárium. PolgART.
ISBN: 963-86014-8-5 fűzött: 890 Ft
Vitray Tamás: Vitray. Összegzés. HungaLibri.
ISBN: 963-9163-19-8 kötött: 2998 Ft
Vörös Gábor: Nyúltenyésztés. A házinyúl betegségei. Gazda.
ISBN: 963-7445-30-7 fűzött: 1100 Ft
Vries, Theun de: Titkok birodalma. Egy középkori németalföldi festő életregénye. Corvina.(Élő történelem)
ISBN: 963-13-4918-7 fűzött

W

Walther, Ingo F.: Vincent Van Gogh: Látomás és valóság. Benedikt Taschen – Vince.
ISBN: 3-8228-6482-X fűzött: 1795 Ft
Wilde, Oscar: A house of pomegranates. Szukits.(Janus könyvek)
ISBN: 963-9278-42-4 fűzött: 890 Ft
Wolfe, Tom: Talpig férfi. Athenaeum 2000.
ISBN: 963-85979-6-8 kötött: 2990 Ft

Y

Yeats, William Butler: William Butler Yeats versei. Európa. (Lyra mundi)
ISBN: 963-07-6753-8 kötött: 1600 Ft

Z

Zajti Ferenc: Magyar évezredek. [Skytha-hun-magyar faji azonos-ság]. Hasonmás kiad. Fejes I.
ISBN: 963-640-263-9 fűzött: 2500 Ft
Zentai László: Rendszerváltó gazda(g)ságunk. Publicisztikai írások. Grafit.
ISBN: 963-860-33-13 fűzött: 1480 Ft
Zoltán Ödön: Az állatvédelem jogi rendje. KJK-KERSZÖV. (Környezetvédelmi kiskönyvtár 9.)
ISBN: 963-224-493-1 fűzött: 4368 Ft

WK KÖNYVKERESKEDELMI KÖZPONT

1033 Budapest, Szentendrei út 89-93.

T.: 388-7558, 437-2443, F.: 437-2442

Nyitvatartás: H-Cs.: 8-16h, P.: 8-13h

E-mail: vevoszolg@wkdc.hu

AKADÉMIAI KIADÓ

E-mail:

custservice@akkr.hu

Internet: www.akkr.hu

Túl a fiatalságon – Pszichológiai tanulmányok XVIII .....1800 Ft

Marx György: A marslakók érkezése .....2300 Ft

Braun Tibor: A szénszférák zenéje .....3136 Ft

Előjegyezhető a WK Nagykereskedésben!

MŰSZAKI
Könyvkiadó

E-mail:

vevoszolg@muszakikiado.hu

Internet: www.muszakikiado.hu

Janáky István: A hely .....800 Ft

Robert Fischer: Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal ...1490 Ft

Gubán Miklós: Szövegszerkesztési ismeretek „B” .....720 Ft

Abafi Aigner Lajos: Magyarország lepkéi .....4900 Ft

KJK KERSZÖV

E-mail:

vevoszolg@kjk.hu

Internet: www.kjk.hu

Székely György: Szindikált hitelezés .....4704 Ft

Az európai integráció alapszerződése .....3584 Ft

A biztosítási szerződés .....4368 Ft

Környezetvédelmi kézikönyv .....3808 Ft

Hatásvizsgálat, felülvizsgálat .....3808 Ft

A Polgári Perrendtartás .....4032 Ft

Zoltán Ödön: Az állatvédelem jogi rendje .....4368 Ft

Keresse Partner boltjainkat!

AKADÉMIAI KIADÓ	MŰSZAKI KÖNYVKIADÓ	KJK – KERSZÖV
KIS MAGISZTER KÖNYVESBOLT 1053 Budapest, Magyar u. 40. Tel.: 327-77-96	Könyvtárellátó KHT. Kódex Könyvárúház és Tankönyvcentrum 1054 Budapest, Honvéd u 5. Tel./fax: 331-6350, 331-0126, 331-0127	KÖZGAZDASÁGI ÉS JOGI KÖNYVESBOLT 1051 Budapest, Nádor u. 8. Tel.: 317-40-35 Fax: 318-16-52